

Flacăra

VIATA LUI
NICOLAE
BĂLCESCU
(I)

- NICIODATĂ CU FRUNTEA
PLECATĂ SPRE PĂMÎNT...
- ERATĂ LA ENCICLOPEDIA
GRAND LAROUSSE
- Scriitori de azi: EUGEN JEBELEANU
- O OLTEANCĂ
ÎN VÎRSTĂ DE 5000 DE ANI
- «DECI MAI TRĂIM,
DUPĂ MOARTE,
ÎNCĂ 37 MINUTE»

«MAI PUȚINĂ VORBĂ
ȘI MAI MULTĂ MUNCĂ!
ACEASTA ESTE
CERINȚA ESENȚIALĂ AZI!»

LOVE STORY LA PLOIESTI
•
MARSILIA
•
LA ORA CHICAGO

Fotografie de Sorin DAN

CONSTANTIN MOTAȘ^{*)}
despre

ghețarul de la scărișoara, «anticamera tartarului», gigantic frigider natural

Prin mijlocirea fotografiei de mai sus, cititorii «Flacării» fac cunoștință cu una din minunile subterane ale țării. Situată pe podișul Scărișoara, în Munții Apuseni, peștera cu un contur complicat — aflată la 1 200 metri altitudine în fundul unei prăpastii adânci de vreo 50 m — are costișe abrupte, aproape verticale, care duc, parcă, spre anticamera Tartarului.

Dacă de la gura acestui aven — cum îi spun specialiștii — te uiți în fund, pină acolo unde pătrunde lumina, nu-ți

vine a crede că vei ajunge cu bine la giganticul bloc de gheață fosilă de circa 75 000 metri cubi și 20 m grosime.

Emil Racoviță, întemeietorul Institutului de speologie, care îi poartă numele, și explorator al Antarcticii, s-a aventurat în cinci rânduri — în lunile iunie și iulie ale anilor 1921, 1922 și 1923 — pină în fundul avenului, unde a făcut observații remarcabile asupra formării stalagmitelor de gheață și a studiat structura lor, completând sau infirmând observațiile înaintașilor săi: geologul K. Peters (1861) și geograful A. Schmidl (1863).

Savantul român a publicat toate acestea în lucrarea **Observații asupra ghețării naturale numită «Ghețarul de la Scărișoara»** (1927), cu frumoase fotografii realizate de colaboratorul său dr. René Jeannel, subdirectorul Institutului de speologie din Cluj.

După vreo 20 de ani de la cercetările marelui explorator al beznii reci și umede a peșterilor țării noastre și altor țări, cu lumea lor de ființe cavernicole, supraviețuitoare din ere geologice de mult apuse, urmașii lui Racoviță au continuat cercetările ilustrului predecesor. Astfel, speologii Mihai Șerban, Dan Coman, R. Givulescu, într-o expediție întreprinsă împreună cu Maxim Pop, au descoperit alte încăperi ale peșterii cu gheață. Iosif Viehmann a studiat concrețiunile, iar Gheorghe Racoviță (nepotul marelui speolog) a efectuat cercetări asupra stalagmitelor de gheață.

După grăunțele de polen din aven, Emil Pop și I. Ciobanu au estimat cam la 3500 de ani vechimea ghețarului. Așadar, el datează cam de pe timpul lui Tutankhamon!

Emil Racoviță, după determinările făcute de Al. Borza, a cercetat vegetația ghețarului, arătând că în fundul văgăunii fanerogamele înfloresc în toii verii, adică atunci când cele de afară sînt de mult trecute și scuturate. Pe «tăul de gheață», cum îi spun moșii, Racoviță a văzut plimbîndu-se agale cite un coleopter orb (*Pholeuon glaciale*), care pare a se simți minunat în acest gigantic frigider natural...

Nu voi uita niciodată ziua cînd, împreună cu mai mulți colegi, toți înarmați cu facle, am coborît scara de lemn care duce în fundul prăpastiei. Dinții ne clănțăneau — nu știu, de emoție sau de frig? — temperatura era abia cu ceva deasupra lui 0°. Însă ce splendoare! Din stalagmitile de gheață țîșneau scinteieri galactice, cu lumini multicolore, de curcubeu. O adevărată feerie din «O mie și una de nopți»! Geologul nostru, Marcian Bleahu, regretă că această peșteră miraculoasă nu este amenajată cum se cuvine pentru turism și a rămas neelectrificată, dar eu îmi spun: Cu atît mai bine! Fiindcă atunci ar avea de suferit atît stalactitele obișnuite, cît și cele de gheață, și ar dispărea multe frumuseți, chiar și faimosul relict *Pholeuon glaciale*, vietatea cea mai interesantă a ghețarului.

Noroc că vajnicul nostru militant pentru protecția naturii exterioare și subterane, Val. Pușcariu, a avut deosebită grijă să pună sub ocrotire complexul carstic Scărișoara, rezervînd unele încăperi cercetării științifice.

Păcat că nu posed lampa miraculoasă a lui Aladin căci aș transporta într-o clipă pe cititori în feericul Ghețar de la Scărișoara din țara vrednicilor moșii!

^{*)} Om de știință emerit, fost director al Institutului de speologie «Emil Racoviță», membru asociat al Muzeului național de istorie naturală din Paris.

NICOLAE CEAUȘESCU:

Conducerea colectivă implică fiecare, la locul său de muncă, obligația să înfăptuiască hotărârile adoptate. A continua vorbăria goală, a crede că conducerea colectivă înseamnă vorbărie colectivă, pierdere de timp, înseamnă, în fond, a împiedica mersul înainte al construcției socialiste. Mă refer la această problemă cu acest prilej, pentru că trebuie să înțelegem necesitatea de a impulsiona participarea fiecăruia dintre noi în producție, jos, în mijlocul organizațiilor de partid, în rîndul clasei muncitoare, al poporului, la înfăptuirea politicii partidului.

MAI PUTINĂ VORBĂ ȘI MAI MULTĂ MUNCĂ! ACEASTA ESTE CERINȚA ESENTIALĂ AZI!

Muncă și credință

De fapt, curajul bărbătesc de a te întrece cu alții rezultă din încrederea în faptele tale. Și noi trebuie să credem în ceea ce facem. Cîtă vreme zidul lui Manole n-a avut în el pe aceea pe care Manole a iubit-o, pe aceea care reprezenta deci credința lui Manole, zidul se surpa. Ceea ce dă temeinicie și sens oricărei construcții este credința. Să credem în ceea ce facem! Nu proferez o mistică elementară, după care ar urma ca, doar din credință, cărămizile să se lipească una de alta, dar sînt convins că tot ceea ce e durabil în Țara Românească e durabil din dulcea împletire de meșteșug și credință. Cetățile noastre n-au fost făcute cu mercenari și nu e vorbă goală să spunem că între cărămizile acestor cetăți un ochi atent poate citi, și azi, participarea de sudoare și sînge a generațiilor anterioare.

Fapte și vorbe! E timpul faptei și e timpul vorbeii curate despre faptă. Cînd spunem că e timpul faptei, noi nu înțelegem cumva că trebuie muncă și tăcere, ci că trebuie muncă și vorbă înțeleaptă, vorbă care să continue munca și s-o reprezinte. Cu demagogie, cu sporovăială de ședințe infinite, cu promisiuni fără căpătii nu se poate construi țara fericită de mîine! Înalt elogiu al faptei este viața celor mai buni dintre români, a celor mai buni dintre cei care — români și de orice alt sînge, trăitori aici — țin pe umeri edificiul României de azi.

«Mai puțină vorbă și mai multă muncă, aceasta este cerința esențială azi» — a spus tovarășul Ceaușescu și, dacă întreprindem un sumar examen de conștiință al fiecăruia dintre noi, înțelegem cîtă dreptate are. Dar trebuie să înțelegem asta nu în vorbe, ci în fapte. Trebuie să cîștigăm tot mai mult directă proporție dintre faptă și vorbă. Muncă, nu vorbărie! Muncă, adică fericirea promisă a zilei de mîine. Noi rostim aceasta și noi simțim aceasta în zilele premergătoare Zilei internaționale a celor ce muncesc. Muncă, adică viață! Muncă, adică asumarea unui destin mai profund decît simplele zile ale noastre! Să participăm fiecare la ceea ce înseamnă ritmul României de azi! Firește, să evităm a face și din asta doar o lozincă. Să nu ne ascundem în vorbe, cum s-a mai întîmplat din cînd în cînd, și să facem din vorbele noastre măsura de comunicare a faptelor noastre. Trebuie să spun că, în ciuda tuturor greutăților existente, generația noastră umană se poate considera fericită, angajîndu-se în această bătălie pentru așezarea muncii pe soclul cel mai înalt din ierarhia meritului. Dar și asta, sigur, nu se poate realiza decît prin muncă.

Așa se întîmplă atunci cînd munca își cere și-și dobîndește drepturile. Nici nu s-ar putea altfel într-o țară dominată de spiritul revoluționar al partidului celor ce muncesc. Însă a spune «cei ce muncesc» presupune a recunoaște că sînt și oameni care nu muncesc. Aceștia reprezintă vechiul, scleroza, birocrăția (care nu înseamnă neapărat hîrtie, ci înseamnă și suspiciune, și lașitate, și cameleonism)...

Fericită cea generație umană care apucă o vreme a faptei!

Adrian PĂUNESCU

unde vorbele sînt inutile

Știu un loc în Sibiu unde tihna, liniștea și o anumită reverie romantică, atît de caracteristice străvechiului oraș transilvan, sînt cu brutalitate negate: cazangeria Uzinei «Independența».

Își anunță de la mare distanță prezența prin bubuituri înfundate. Te apropii, pătrunzi înăuntru și, instinctiv, îți astupi urechile, într-atît tipătul strident al metalului torturat în fel și chip îți pare insuportabil. Apoi încerci să te obișnuiești, sperî că

acel zgomot, acele bubuituri vor înceta, au și încetat, îți revii, respiri ușurat cînd, iată, totul reîncepe cu o intensitate și mai mare, aproape dureroasă, parcă aș fi la mare altitudine sau la mare adîncime, nu mai știu, îmi simt timplele și timpanele zvîcnind. Privesc în jur. Sînt singurul care par a da importanță zgomotului ce țîșnește strident, alt termen n-am, cînd te aștepti mai puțin. Peste tot, oamenii lucrează. Cu mișcări cumpănite, taie, indoale, așază în stive tablele de fier. Nimeni nu vorbește. Ar fi și inutil aici unde și cel mai strașnic chiot s-ar pierde înghițit de tunetele născute din prelucrarea miilor de tone de metal. În loc de vorbe, cel mult un gest. Cîteodată nici măcar atît. Fiindcă zgomotul asurzitor, munca dură de fasonare a metalului i-au învățat pe acești oameni să fie economi cu vorba și gesturile inutile. Cunoosc puține locuri ca acesta, unde vorbă-

ria nesfîrșită, cuvintele mari, dar fără acoperire, să sune mai fals, mai derizoriu. Le reduce la adevăratele lor proporții, adică la zero, metalul, cu duritatea sa, cu strivitoarea-i greutate, cu scrisnetul și bubuiturile sale, atunci cînd un tăiș de mașină ori un baros se abat asupra sa, încercînd să-l încovoie.

Un om, un cazangiu. Ca mai toți, robust, cu umeri și mîini mari, puternice. Moise Vasiu, șef de echipă.

23 de ani de cazangerie. Mai are doi frați, tot cazangii, în aceeași echipă cu el. Cum a ajuns aici? L-a adus taică-său de mînă în uzină. L-au văzut cîtiva mai umeros și au hotărît să-l dea la cazangerie. După el au venit și ceilalți frați, Ion și Nicolae. Așa s-a statornicit «clanul» Vasiu în cazangerie. Nici Moise n-a rămas pe loc, a ajuns cu timpul șef de echipă, a fost trimis la specializare în străinătate. Și-a urmat îndeaproape meseria, perfecționîndu-se odată cu ea, fiindcă una din cele mai false idei despre munca de cazangiu este cea care-l imaginează pe acesta dînd toată ziua cu barosul, cînd sînt atîtea lucruri gingașe, da, gingașe de făcut, extrem de pretentioase, cum ar fi serpentina pentru cuptoare, la care tocmai lucrează. Cît despre zgomot și efort fizic?

— Fără de ele nu se poate. Întră în meserie. Ne-am obișnuit, nu ne mai deranjează. E drept, tic-tacul ceasului dumnea-voastră de mînă, chiar de la foarte mică distanță nu-l prea aud, dar ce vreți, sînt de 23 de ani în secție, aud bubuiturile de baros pînă și-n somn, mi-au intrat în sînge, fac parte din viața mea.

Aflu că zgomotul din cazangerie care, mie cel puțin, mi s-a părut aproape insuportabil, este, oricît de surprinzător ar părea, mult mai puțin intens decît în urmă cu 15 ani, să zicem. S-au eliminat operații cum ar fi nituirea cazanelor și tăierea metalului cu bomfaierul, pe cît de zgomotoasă prima, pe atît de obositoare a doua. Cu toate acestea, profesiunea de cazangiu a rămas apanajul oamenilor puternici. Îți cere forță și disciplină. Altfel nu poți înfrînge duritatea metalului, n-ai cum să-l încovoi și să faci din el piese, unele cîntărind zeci de tone. Vorba lui Moise Vasiu: «La noi în secție fiecare muncitor știe

precis ce are de făcut. Ne-am împărțit în amănunțime sarcinile. În două vorbe, ne-am înțeles. Fiindcă cei mai mulți ne cunoaștem unu de azi ori de ieri și știm deci pe cine contăm. Și ne facem treaba. Așa cum pe bună dreptate ne pretinde partidul, tovarășul Nicolae Ceaușescu».

«În două vorbe ne-am înțeles... și ne facem datoria».

Ce înseamnă aceasta la cazangeria «Independenței»-Sibiu?

Înseamnă, printre altele, trei carcase electrofiltre pe lună, față de una singură, și aceasta construită în trei luni, atît cît se realiza în secție în urmă cu mai mulți ani. Înseamnă piese-unice, necesînd lucrări de mare finețe și precizie, înseamnă conductele de aducțiune de la Lotru, Petri-manu, Sadu V și Someș-Mărășelu, tunele prin care apa aleargă să se preschimbe în lumină, înseamnă suduri în mediu de argon și-n general suduri controlate de ochiul infailibil al razelor Roentgen. Înseamnă, atunci cînd producția o cere, 8, 10, 12 ore de muncă și chiar și cite o duminică, petrecută acolo, în aspra, fără menajamente confruntare cu metalul.

De fiecare dată, în fața noilor sarcini, au cumpănit bine ce au de făcut și s-au pus pe treabă. Fără vorbe mari, fără ședințe și înscrieri la cuvînt. Dealtfel, la tot cazangii și sudorii din secție pe care i-am cunoscut, am întîlnit același dispreț mărturisit ori nu față de palavragii, față de cuvîntul găunos și sonor care de multe ori maschează neputința. Aici, mai mult decît oriunde, omul este apreciat după ce face, nu după ce zice. În loc de discuții nesfîrșite și cuvinte meșteșugite, o sudură perfectă. Acești muncitori, acești comuniști, înțeleg să-și facă datoria așa cum o cere partidul, cu dăruire, cît mai bine cu putință, cheltuind pentru aceasta inteligență, forță, pasiune, nu vorbe goale.

În uzină se știe de multă vreme că «la cazangerie nu sînt probleme», că aici «oamenii tac și fac», și este suficient să le asiguri cele necesare producției pentru ca treaba să meargă «ca ceasul». De unde atîta siguranță?

— Din mîndrie, îmi răspunde Ieronim Olaru, forjor de meserie, acum la controlul tehnic. Păr cărunt, dar aceeași umeri, largi,

NICIODATĂ CU FRUNTEA PLECATĂ SPRE PĂMÎNT...

In universul lui Timotei Tohăneanu pământul are culori saturate și pure, pământul lui e roșu, e violet, e galben, e verde, ca un spectru solar așternut la picioarele noastre; în lumea lui oamenii nu au umbre pe față, nici cute, nici alte semne ale vârstei, iar negrul e izgonit cu desăvârșire. Pictorul țaran te lămurește că așa e în pictura pe sticlă, «așa se formează terenul, prin ondulații, și culorile nu țin cont de respectarea naturii, și sticla trebuie toată umplută, și poți pune liniștit scene cu oameni, sau cu păduri, sau cu lacuri și cai în orice colț al picturii, fără să ții cont de perspectivă, nu, nu se cere perspectivă».

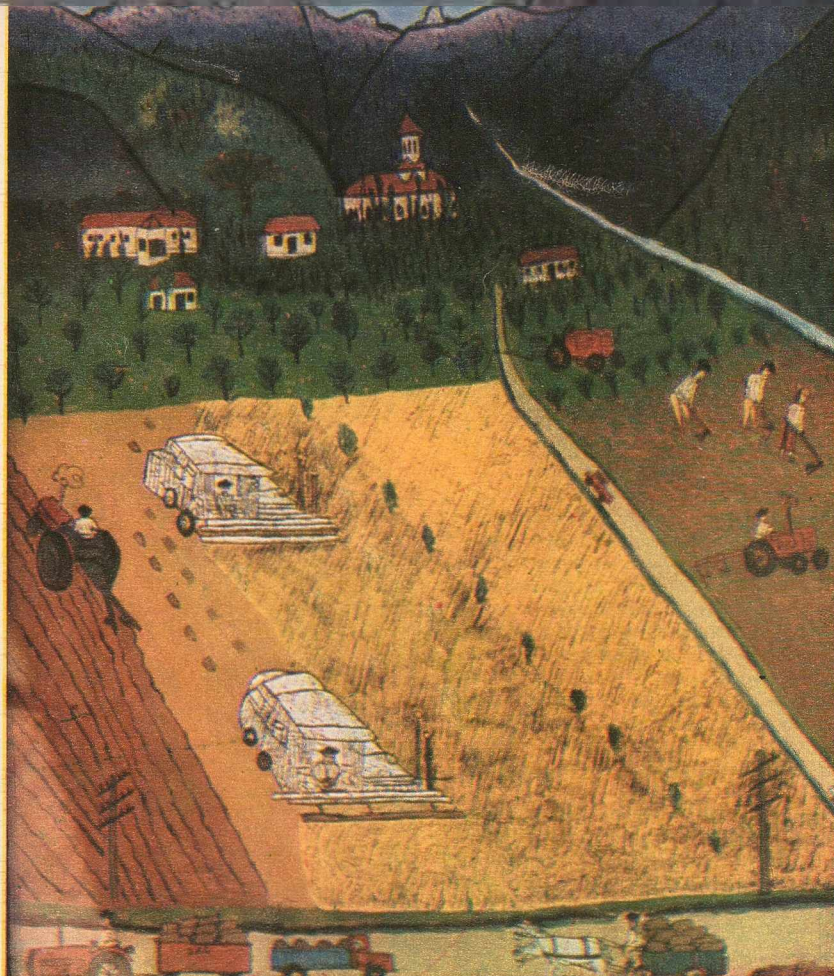
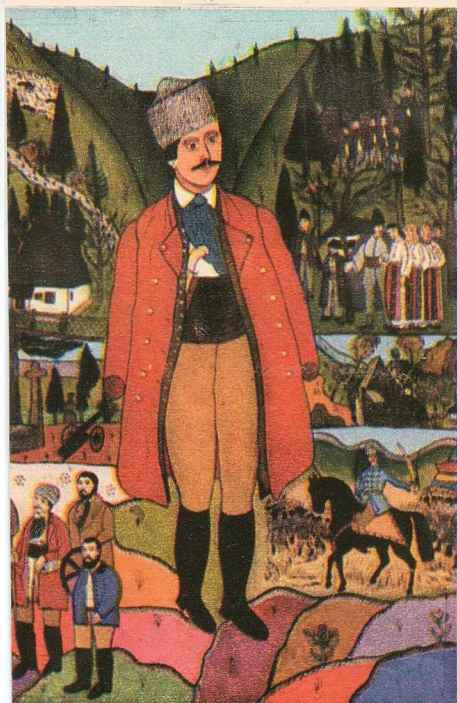
Sigur, așa e; pictorul de la Sîmbăta de Sus cunoaște bine lecția bătrînilor iconari din Arpaș, de la Cîrșișoara, de la Șcheii Brașovului, el știe că sticla trebuie să fie subțire și nu joarte netedă, ci ușor vălurită pentru ca să vibreze dinlăuntru ei culoarea, el știe cum se așază desenul pe spatele sticlei, un desen simplu, stilizat, da, cît mai stilizat îți explică artistul; și că numai aici îți e îngăduit negrul, la contur, că altfel culoarea dă afară, și se învâlmășește, și nu mai înțelegi ce-ai vrut să spui pe sticlă, pentru că dacă nu ai de spus ceva degeaba mai pui mîna pe pensulă... Timotei Tohăneanu vorbește rar și încet, ca orice om care nu aude prea bine,

și îți arată tablourile lui cu mîna, și-i privești mîinile subțiri și uscate, uscate de vîrstă, de munca la pomi, la albine («Am îngrijit și 60 de familii de albine deodată. Cît are o familie? 100 000 vara, 10 000 iarna — atîtea rămîn cînd nu mai e floare; trîntorii nu trăiesc mai mult de 60 de zile și dacă îi apucă toamna în viață, îi alungă lucrătoarele din stup, să piară afară»); nu-ți poți dezlipi privirea de la mîinile lui bătucite, cu pielea întepată și de acul gros al pielarului. («Am fost caporal la vînătorii de munte, lucram harnașamente pentru cai, de-aici iubesc eu caii, nici nu m-au trimis pe front, atîta nevoie a fost de mine la cai») Timotei Tohăneanu îți vorbește grav, solemn, un fel de Moromete înțelept al picturii, el nu știe să zîmbească, pentru el pictura e chin, e neliniște și fericire, pentru el noaptea cînd lucrează la sticlă împlinește un fel de sacerdoțiu. («Că nu poți picta decît atunci cînd îți vine inspirația, cînd vine te pălește în cap și nu mai poți dormi, și cînd nu vrea să vină, degeaba chinu pensula».) Și din acest chin plin de voluptate, și din această căutare obsesivă, și din acest meșteșug deprins de unul singur, privind și iscodind la icoanele bizantine pe care le-a tot strîns el de-a lungul anilor, din toate aceste nopți, și zile, și săptămîni, și ani dăruiești albinelor și pomilor, și culorilor puse pe sticlă, și cailor, s-a născut universul lui Timotei Tohăneanu: o explozie laică de culoare, de vitalitate și simțire, o lume în care soarele nu pleacă niciodată de pe cer, în care oamenii au aură de legendă și tinerețe fără bătrînețe, în care satul e ca un covor țărănesc pe care crește pomul vieții și zboară păsările paradisului, o lume în care tradiția are atmosferă pastorală, iar prezentul, o poezie plină de candoare a tehnicii și mecanizării, o lume în care eroii istoriei coboară pe cai albi, din cărțile de școală și din picturile votive. Pe sticlele lui Tohăneanu oamenii sînt puternici, falnici, senini. «Dar oare așa e viața, așa sînt

NUNTA

Avram Iancu ▶

oamenii, totdeauna senini?» «Omul trebuie să fie senin, altfel nu poate trăi. Când e trist, e din vina lui: înseamnă că a greșit și că-l muștră conștiința». «Dar poți fi trist din cauza altora, te pot lovi alții». «Atunci înveți să rabzi cu seninătate. Sau să lupți cu seninătate. Oricum, cu fruntea sus, niciodată încovoiat».

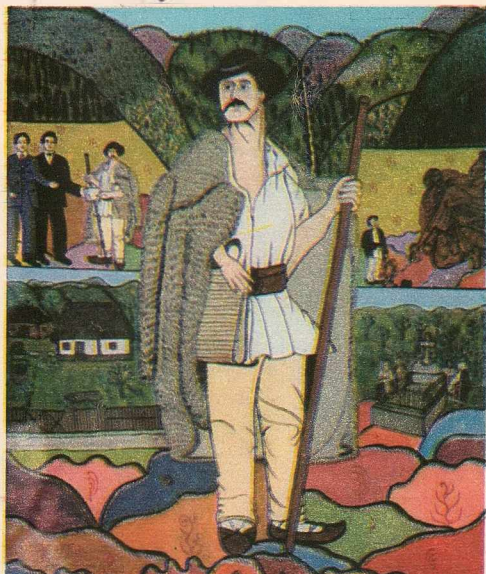
În universul lui Timotei Tohăneanu, nici un om nu-și pleacă fruntea spre pământ. Când a desenat «Scara vieții» și a așternut acolo, în arc, o întreagă meditație filozofică asupra virstelor omului, când a arătat că e în firea omului și în firea firii să urce spre viață și să coboare spre moarte, nici atunci artistul și personajele sale nu și-au pierdut demnitățile și nu au intrat în panică. Pictura artistului-făran celebrează viața. Și nicăieri, de niciunde, nu apar spaime de nici un fel. Dacă și aceasta intră în gindirea a ceea ce numim pictură naivă, Timotei Tohăneanu este un minunat și exemplar pictor naiv...

Sanda FAUR

Juni călări ▶

Badea Cîrțan ▶

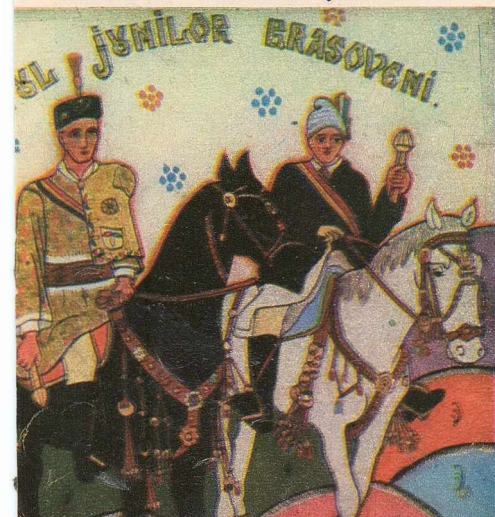
Fată cu tulnic ▶

Șezătoare ▶

Grupul junilor brașoveni ▶

CEATA DE FECIORI DIN DRĂGUȘ

S.O.S. — VALEA OLTULUI!

De la județeană de partid Vilcea primim o chemare care ne onorează și anume aceea de a fotografia și de a reproduce în «Flacăra» degradarea la care Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor supune, în pofida oricăror împotriviri ale organelor locale, istorica Vale a Oltului. Acum, când fotografiile masacrului de piatră și copaci din județul Vilcea sînt gata, mulțumim primului secretar al județenei de partid Vilcea pentru actul de conștiință pe care îl constituie opoziția sa fermă la toate aceste acțiuni îndreptate împotriva echilibrului și frumuseții mediului. De 25 de ani, o carieră de circa 6 hectare, despre care organele locale afirmă că a fost transmisă către Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor printr-o hotărîre care nu se cunoaște, roade Munții Carpați. O altă carieră mai nouă și, deocamdată, mai micuță continuă treaba celeilalte, încît Valea Oltului arată așa cum o vedeți și dumneavoastră: stîlcită. Firește, Oltul nu poate muri și Valea Oltului rămîne puternică în ciuda oricăror tentative deucidere și urîțire. Oltul are eternitatea lui cu care nu ne putem măsura. Dar asta nu înseamnă că, bazîndu-ne pe eternitatea spirituală a Oltului, noi ne putem purta oricum cu valea lui. Valea Oltului se cuvine să rămînă așa cum Oltul însuși, ca și strămoșii noștri, au lăsat-o. Există probabil rațiuni din care

Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor caută prin țară piatră ori copaci. Dar nu există nici o justificare pentru privilegiu tristă a acestei văi, ce nu este proprietatea nici unui minister și care nu poate fi folosită la altceva decît o cer interesele majore ale țării. (E de presupus că o uzină atomo-electrică poate fi folosită și pentru a alimenta becul unei lanterne. Dar nimeni nu poate fi de acord că o uzină atomo-electrică trebuie folosită, cu toate ale ei, numai pentru alimentarea becului unei lanterne.)

Vegetația distrusă de pe Valea Oltului nu se va putea reface decît parțial, cu mare greutate și cu cheltuieli de milioane, pentru că ea nu s-ar prinde decît în gropi cupămint de imprumut și cu ziduri de sprijin pentru calea ferată și cu gabioane și alte lucrări necesare consolidării versantului. Să se fi terminat oare materia de lucru de peste tot, încît soluția pentru construcțiile de care are nevoie Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor să fie știrbirea Văii Oltului?

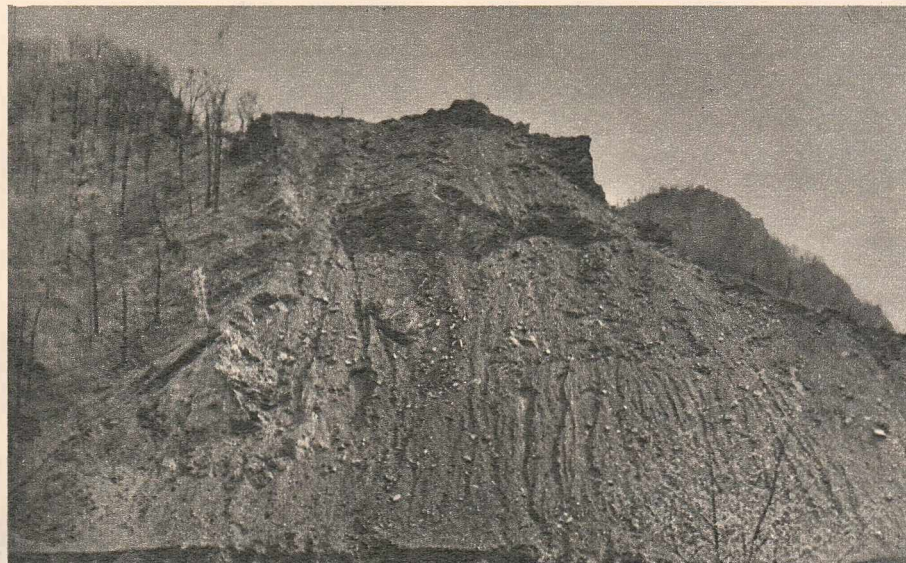
La Cozia, Valea Oltului suferă. Și suferă zadarnic. Nu necesitatea, ci un capriciu,

o comoditate constituie temelul acestei suferințe. Priviți cum curg la vale lacrimile de piatră ale Munților Carpați!

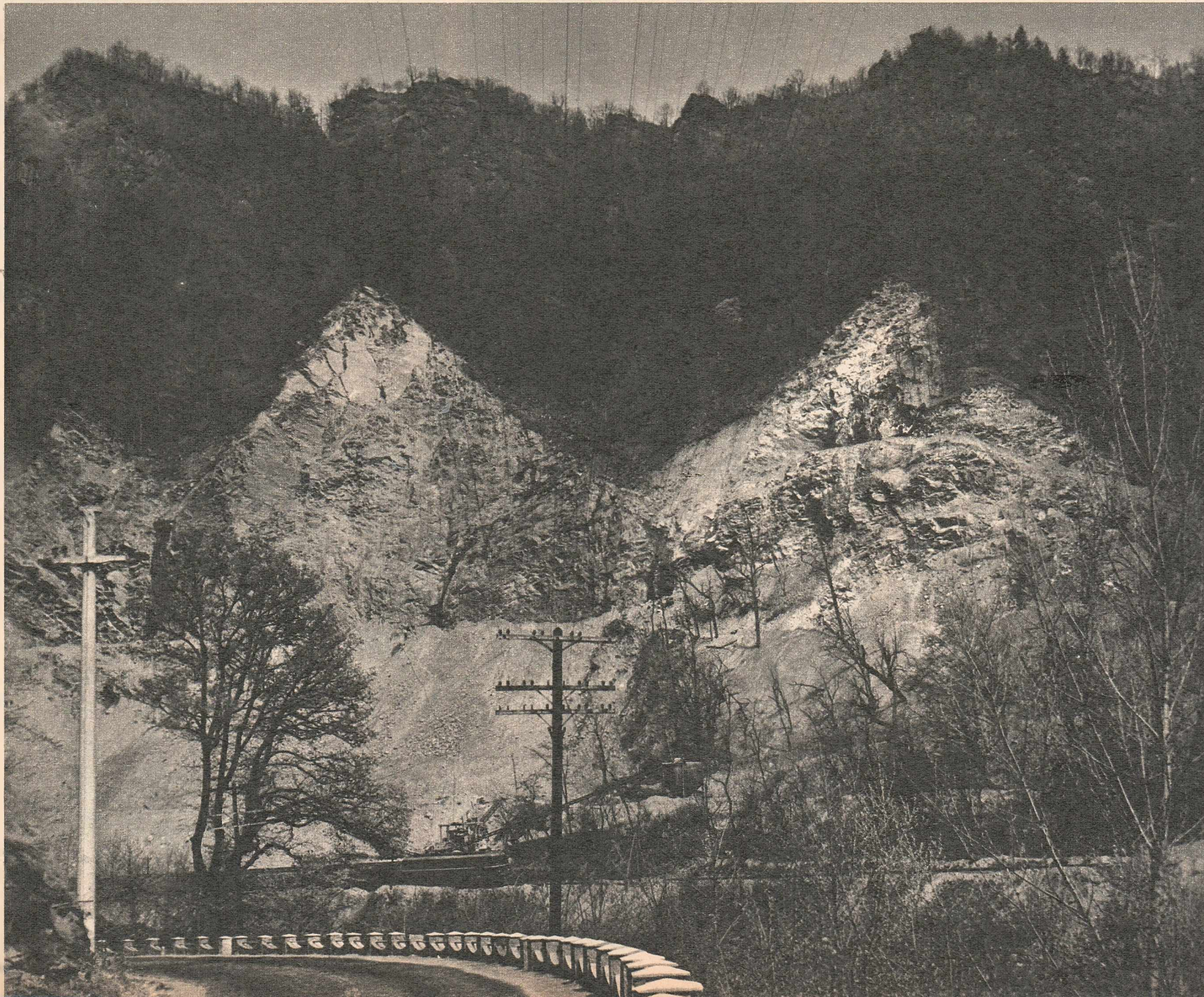
Pe acolo pe unde se aude Oltul trecînd la vale, pe acolo pe unde puține minți și-au îngăduit să se îndoiască de eternitatea Văii Oltului, pe acolo pe unde — vorba poetului — «Ale valurilor mîndre generații spumegate/ Zidul vechi al minăstirii în cadență îl izbesc», un interes (ce nu ia în seamă interesul general) sădește ruinuri în inima Carpaților.

S.O.S. — Valea Oltului! Lupta pentru apărarea mediului înseamnă — iată! — și lupta pentru apărarea imaginii pline de maiestate a Văii Oltului.

Adrian PĂUNESCU

Fotografii de Elena GHERA

erată la enciclopedia grand Larousse

În Grand Larousse, volumul 7, la paginile 62-63, cuvântul marș își află o largă prezentare, sub toate variantele sale posibile. Se fac trimiteri pînă și în antichitate, omul însetat de cunoaștere aflînd că Xenofon, la început, apoi legiunile romane, sub conducerea lui Cezar, au deschis drumul impresionantelor cortegii care au străbătut distanțele, mîinate de dorința cuceririlor războinice. Ni se explică după aceea pe îndelete și, bineînțeles, cu acuratețea științifică de rigoare ce înseamnă marșul din punct de vedere al exercițiului fizic, athletic în speță, pentru a afla în continuare și alte variante etimologice. La prima vedere deci s-ar părea că totul este elucidat, că nu ar mai fi nimic nou sub soare, cum se spune. Oare chiar așa să fie?

De-a lungul anilor, călătorind prin țări aflate pe diferite meridiane, am avut prilejul să fiu martor la fapte și întîmplări a căror semnificație nu se înscrie în tiparele obișnuitului. Pe sub pinii din Roma, cîntași de Respighi, zeci de mii de oameni străbăteau centrul istoric al Cetății Eterne, pornind de lîngă zidurile Colosseumului spre Piazza San Giovanni. Brațele tinerilor și vîrstnicilor purtau placarde cu lozinci cerînd dreptul la muncă, la pîine. Corul uriaș al coloanelor nu înălța spre slăvi osanale precum legiunile imperatorilor. Ci dimpotrivă.

În piața pariziană a Bastiliei, acolo unde mulțimile au scris cu sînge marșul revoluției intrate în istorie, am privit ceasuri în șir tumultul manifestațiilor, al muncitorilor și micilor funcționari, al studenților și elevilor, pentru care noua Bastilie o reprezentau șomajul, inflația.

Pe colinele parcului Yoyogi din Tokyo, cînd sakura, cireșul nipon, dăduse în floare, 150 000 de cetățeni treceau braț la braț, scandînd lozinci în sprîjinul îmbunătățirii condițiilor lor de viață și de muncă. Am văzut, în varianta sa modernă, dragonul mitologic al dreptății.

Temperatura vieții social-politice a lumii capitaliste rămîne constant ridicată. Mult lăudata societate de consum poartă în trupul său încins de febră trei microbi, deosebit de virulenți, pe care epidemiologii — a se citi politologii — i-au catalogat sub denumirea convențională de cei trei C: criza expansiunii economice, criza monetară și curba ascendentă a prețurilor. În ciuda sloganurilor propagandistice, lumea muncii nu se lasă ademenită de cîntecul de sirenă al lumii capitalului. «De multe ori, se arată într-un studiu publicat în «Le Monde diplomatique», publicitatea și ambianța publicitară propun același meniu tuturor, spunînd: Trăiți întocmai ca și capitaliștii. Dar practicile de consum, practicile vieții sociale rămîn diferite cantitativ și calitativ. Statutul celor două clase rămîne un statut de segregare».

Tocmai de aceea, uriașa armată a celor ce muncesc se află în continuu marș. Tocmai

Pe străzile Parisului...

de aceea, acțiunile revendicative, demonstrațiile, grevele se țin lanț, făcînd ca în diferite țări, denumirea firească a anotimpurilor să fie însoțită și de adaosul: «primăvară fierbinte», «toamnă fierbinte». Ceea ce vrea să însemne tocmai forța de iradiere a conștiinței de clasă, ca o replică a măsurilor adoptate de marele patronat.

Prin intermediul telegramelor de presă, cititorul a putut lua cunoștință și de o altă variantă a termenului de marș. El este asociat în mod direct cu amploarea acțiunilor de protest ale maselor populare împotriva politicii de agresiune, de război, împotriva fenomenelor nocive pe care le reprezintă neofascismul, reacțiunea.

Cînd șeful administrației de la Saigon și-a propus să viziteze Roma, pentru a fi primit în audiență de Papă, zeci de mii de cetățeni au blocat străzile orașului, iar în Piața San Pietro doar cordoanele de polițiști și de carabinieri au putut să stăvilească furia mulțimii, în rîndul căreia, alături de comuniști,

socialiști și alți reprezentanți ai forțelor democratice, se aflau și nenumărați preoți catolici. Oaspetele nedorit a fost silit astfel să-și facă apariția coborînd din elicopter, pentru a nu da ochii cu populația.

Calmul britanic a ajuns proverbial. Cu toate acestea, cetățeanul britanic a evadat și el din canoanele tradiției. Ca în fiecare an, mii de insulari, înfruntînd timpul neprielnic, străbat în marș distanța de la Glasgow la Faslane pentru a protesta împotriva «bazelor morții», denumire sub care sînt cunoscute bazele nucleare amplasate pe teritoriul Angliei. În apelul lansat de organizatorii marșului se cere «încetarea cursei înarmărilor, desființarea blocurilor militare și înlocuirea politicii de forță și dictat din relațiile internaționale cu o politică de amplă colaborare și cooperare între toate țările lumii».

Am văzut anul trecut cîteva imagini de jurnal cinematografic. Secvențe de un dramatism rar întîlnit și, în egală măsură, de o

mare frumusețe. Un adevărat imn închinat virtuților morale ale omului. Mii de cetățeni din marele port japonez Yokohama au rămas din seara zilei de vineri și pînă duminică la apusul soarelui la intrarea în port, barînd cu trupurile lor accesul unor tancuri americane cu destinația Vietnam. Convoitul de tancuri, aflate în marș, s-a izbit ca de o stîncă de marșul oamenilor simpli.

Autorii Grand Larousse-ului au prezentat în volumul 7, la paginile 62-63, cuvîntul marș sub toate ipostazele. Inclusiv semnificația sa din punct de vedere muzical. Lipsea însă din suita definițiilor tocmai cea mai importantă, pe care însăși viața, realitățile lumii contemporane au scris-o. A impresionantelor cortegii care străbat distanțele nu mîinate de dorința cuceririlor războinice, ci a libertății și dreptății.

Drept care socot că se cuvine această erată la enciclopedie.

lecturi de adolescență

Am mărturisit cândva (nu e mult de atunci) că eram gelos pe fratele meu. Știu, acest sentiment nu este dintre cele nobile. Mulți și-l ascund, rușinându-se de el. Și eu mă rușinam în toată crizelor mele de gelozie, când vedeam că mama îl prefera pe Radu, băiat frumos, focos și voinic, promițând de mic copil realizarea unui desăvârșit ideal de masculinitate. Când demult încetasem de a mai învidia pe fratele meu, care niciodată nu s-a sesizat (sau s-a prefăcut a nu lua act) de această slăbiciune a mea, am auzit că o distinsă persoană feminină, soția unui academician, când auzea rostindu-se numele nostru patronimic, întreba:

— Care din doi, cel frumos sau cel urît?

Cel frumos era firește Radu, iar cel urît, Șerban.

Îl gelozeam, așadar, pe Radu, pentru că mama îl iubea mai mult, dar nu și pentru că el era cel frumos, cel puternic, și cel jucăuș, capul răutăților din unghiul meu de vedere, strîmt moralist. Viața ne-a despărțit un număr de ani. Ne despărțeau și temperamentele și împrejurările. La rare intervale, când ne revedeam, amîndoi orfani de ambii părinți, el luînd viața pieptis, cu energie, ca un învingător, eu înfruntînd-o mai mult voluntar decît victorios, el mi-a arătat todeauna o caldă dragoste de frate mai mare, care se simțea șeful familiei. M-a apărat, așa cum am arătat, de prigoana «goangei», m-a urmărit protector în anii studenției, a alergat de la Cluj, unde studia chimia, ca să-mi vadă de sănătate cîna gazda mea, ținîndu-l în curent, l-a anunțat că eram grav răcit. Am ris atunci cu poftă, la diagnoza medicului:

— Ușoară răceală. Aerofagie înaintată.

M-am vindecat de răceală, dar înghiț mereu aer cînd mîncam, deoarece nu m-am putut niciodată adapta prescripțiilor medicale. Acest nărav mi-a prins însă bine, în anii vacilor slabe, cînd mă hrăneam mai mult cu aer (sau, vorba franțuzului, cînd mîncam «de la vache enragée»).

Radu mă credea un abulic. Prin alte cuvinte nu-i era atîta teamă de constituția mea fizică debilă, cît de lipsa de voință, factor categoric negativ și uneori fatal în viață, mai ales în jungla competițiilor fără reciprocă cruțare. Scrisorile lui de la Cluj conțineau un mînunchi de morală practică, cu îndemnul de a-mi învinge timiditatea, de a răzbi cu orice preț, de a săii înăuntrul de pe fereastră, dacă aș fi fost dat afară pe ușă etc., etc., etc.

Asemenea sfaturi nu-mi surideau, dar le citeam zîmbind, pentru că în interval mi se dezvoltase surprinzător simțul umorului.

Trecusem, în cursul superior al liceului, la o altă treaptă de lectură. Acum citeam toate romanele franceze contemporane, începînd cu acelea ale triadei, în fond inegale, dar pe același picior în stîmă intercontinentală: Anatole France, Pierre Loti, Paul Bourget. Din opera acestui romancier, la început monden, apoi din ce în ce mai catolic și mai moralist, mă reținuse îndeosebi cartea lui de răscruce: *Le disciple* (1889), care punea problema responsabilității morale. Citeam cartea pe sub bancă, total absorbit în timpul lecției de chimie, cînd profesorul meu, Popescu-Sura, m-a prins și mi-a confiscat-o. Eram însă la a doua sau a treia lectură atît mă pasiona cazul lui Robert Greslou, eroul titular al cărții.

— Aha! Dumneata citești romane în timpul lecției. Ia treci la tablă și scrie formula (nu-mi amintesc care).

Eram tufă de Veneția la această importantă ramură a științei moderne, de care

depinde, vorba aceea, trecutul, prezentul și viitorul omenirii. Eu unul însă eram atins de morbul iremediabil al lecturii și merit problemelor de alchimie morală pe care le propune literatura, rivala mereu mai puțin primejdioasă a științelor naturii. Am luat nota 3 (trei), binemeritată, în acel an de groază al ocupației dușmane (1917-1918), cînd cerealele depozitate în binăua teatrului, construit din inițiativa faimosului profesor Theodor Costescu, răspîdeau împrejur un nesuferit miros rînced.

Acea ocupație a fost fermentul patriotismului generației mele, adevărata școală a dragostei de țară, în umilință și revoltă stăpînită.

Nemții ne disprețuiau profund, cu expresia invariabilă, în lipsa lor totală de imaginație (nu mai vorbesc de neînțelegerea fenomenului moral străin):

— Wilde Wallachei!

În acea vreme trebuia să salutăm pe orice Feldwebel (plutonier-major), dar mergeam în zigzag, de pe un trotuar pe altul, evitîndu-l, sau, ca să întrebunțez un termen sportiv, recent descoperit, «negociînd» obstacolele.

Să mă întorc însă la lecturile de adolescență. Paul Bourget găsea în mine un lector încă atent la căzurile de conștiință, dar necredincios pînă la ateismul sfîșis, cu totul captivat de spiritul voltairian în ediția modernă a lui Anatole France. Auto-ul abatelui Jérôme Coignard și al atîtor figuri neuite, cu Monsieur Bergeret, Évariste Gamelin, micul

Pierre Nozière, Paphnuce și alții, reprezenta pentru mine culmea spiritului creator, după cum treceam peste monotonia invariabililor eroi transparent subiectivi ai lui Pierre Loti, a să mă desfășor însă de varietatea neînchipuită a peisajelor exotice prin care și-i purta cu atîta farmec.

Eram mare mîncător de romane franceze de tot soiul și calibrul, inclusiv cele proaste, dar mereu citite, ale lui Georges Ohnet, a cărui execuție de către Jules Lemaitre, citită mai tîrziu, mi-a dat măsura forței de desființare a criticii, chiar cînd ea se voiește impresionistă și scutită de a emite judecăți de valoare. Astfel citeam și romanele discipolilor lui Paul Bourget, ca Henri Bordeaux, din care m-a impresionat îndeosebi *La neige sur les pas* și René Bazin, străunchiul lui Hervé Bazin, din zilele noastre — ambii romancieri mai plicticoși, campioni ai tradiției, ai familiei și ai religiei.

Citeam însă cu delicie pe marii critici literari și ai civilizațiilor trecute: Sainte-Beuve, Taine și Renan, care mi-au desăvârșit descreștinarea, pe suavul cîntăreț, dacă se poate spune, al rugăciunii de pe Acropolea, mai tîrziu pentru mine neconvîngător masacrată de Paul Zarifopol. Eram de pe acum radicalizat, mă situam pe poziții progresiste, nu «marșam» la lectura Originilor Franței contemporane, tendențios rechizitoriu al Revoluției franceze, ba chiar îmi făuream un ideal moral din figura incoruptibilului, a lui Maximilien Robespierre, care n-a fost nici utopicul

logician, nici sanguinarul comiliton al lui Marat și al lui Fouquier-Tinville, așa cum ni-l arăta Taine și, după el, Iorga al nostru.

Din literatura noastră se citeau încă foarte mult, înainte de primul război mondial, cele trei volume de *Novela* ale lui N. Gane, cu duioasa poveste a lui Ali, cu gravul caz de dușmănie al unui frate față de celalt, nevinovat, cu șaranul vîntor care intra în birlog cu pușca și o luminare și ieșea afară tîrînd după el pe ursul împușcat și stîrnind uimirea englezilor, în expediție cinegetică. Am citit de asemenea cele trei volume de *nuvele* ale lui Victor Crășescu, opera completă a lui I.A. Brătescu-Voinești, emoționîndu-mă la drama lui «Neculăiță Minciună», dar nu și la aceea a eroului titular din «*Animă de tată*», deoarece mă dedesem la lecturi schopenhaueriene (Lumea ca voință și reprezentare în limba franceză, în traducerea lui J.-A. Cantacuzène - Zizin al junimiștilor, — și *Parerga und Paralipomena* în original). Imi savuram naiv pesimismul, ca pe un act de superioară intelectualitate, fără a mă gândi cîtuși de puțin la sinucidere.

Cărțile franceze, zi la zi, le împrumutam din biblioteca profesorului de matematici Nicolae (Colea) Musicescu, fiul compozitorului, și din aceea a doctorului Daniel, care s-a dus apoi în Franța, unde a murit în jurul vîrstei de una sută de ani. Fie-le slăvită amintirea!

(Va urma)

Anatole
France
presupus
de
Șerban Cioculescu

NICOLAE BĂLCESCU

VIATA LUI NICOLAE BĂLCESCU (I)

ÎN MAHALAUA BRADULUI SE CLĂDEȘTE O CASĂ NOUĂ

La începutul lunii iulie a anului 1819 în mahalaua Bradului (Boteanu), în fața casei pitarului Barbu (Bărbuceanu) Petrescu, se grămădiseră în zorii unei zile mormane înalte de cărămidă, nisip și var care împiedicau trecerea grăbiților pietoni, silindu-i să ocultească proaspăta descărcătură. Cei neatenți se pomeneau însă cu botinele intrate în nisipul aspru, fapt ce-i silea să se dea repede în lături pentru a-și scutura indignați încălțăminte.

Copiii mahalagiilor se arătară însă mai puțin supărați, și începură chiar de a doua zi să edifice din grămezile de nisip castele imaginare și tuneluri simbolice.

Ce determinase această neașteptată îngrămădire de materiale de construcție?

Își făcea casă nouă pitarul Petrescu, fiindcă la 19 iunie cocoana dumisale îi născuse al patrulea prunc, pe Nicolae, iar vechea așezare devenise neincăpătoare pentru numeroșii membri ai familiei și pentru slugile lor. Graba de a avea o nouă locuință era mare, motiv pentru care pitarul obligase pe meșterul Anastase să se prindă că va termina lucrarea în trei luni. Casa urma să aibă cinci odăi pentru stăpîni, slugile avînd să locuiască în vechea așezare.

În dreapta casei se afla o grădină cu vișini

și zarzări, iar în apropiere un brad urias după care se dase numele mahalalei.

Lucrarea nu se va termina însă decît în primăvara anului următor, ceea ce nu era tocmai pe placul pitarului, fiindcă meșterul îl «încărcase» la socoteală. Faptul va forma apoi obiectul unui îndelungat proces.

Aceasta avea să fie casa și grădina în care va copilări Nicolae Bălcescu, și unde își va începe lecturile și primele sale scrieri.

Colțul său preferat era odăița din fund, unde se putea izola pentru visările sale.

Peste proprietățile de atunci ale familiei sale, din preajma străzii Enei, trece astăzi o parte din bulevardul ce-i poartă numele.

Noul născut, ca și ceilalți frați ai săi dealfel, nu avea să poarte însă numele tatălui — care l-ar fi făcut omonim cu viitorul său dramaturg și romancier — ci pe acela al mamei sale, pităreasa Zinca, născută Bălcescu, fiindcă familia acesteia era mai înstărită — printre altele moșii avînd-o și pe cea de la Bălcești pe Topolog — și avea un «ighe-monicon» mai săltat. În loc de Nicolae Petrescu, el se va chema astfel, atît la școală cît și în viață și istorie, Nicolae Bălcescu.

Un prilej de îmbogățire pentru pitar a fost numirea sa la 20 decembrie 1820 în funcția de șef (stringător de biruri) al județului Dolj, de unde a fost silu însă a fugi în mare grabă împreună cu alți dregători și boieri la începutul mișcării lui Tudor Vladimirescu.

Și cum aceștia, înspăimîntați de tîlăzuirea și setea de răzbunare a norodului, luară calea Sibiului și a Brașovului, fostul șameș se repezi la București și, luîndu-și familia, se îndreptă și el cu zor aprins înspre orașul de la poalele Tîmpei.

Prima călătorie a lui Nicolae Bălcescu a fost astfel o fugă, tatăl său fugind din calea revoluției pandurilor pe care, mai tîrziu, el avea să o glorifice ca pe una din cele mai strălucite fapte din istoria luptei pentru libertate a poporului român.

După potolirea zaverii pitarul se reîntoarce la București, dar în 1824 muri pe neașteptate lăsîndu-și pităreasa, care între timp născuse al cincilea copil, încurcată în procese și datorii oneroase.

Bălcescu avea să crească deci sub privegherea mamei care, zbuciumată de atîtea griji, era fericită să-l vadă citind cu nesaj în odăița sa.

Deși plîpînd la înfățișare, copilul impunea prin fruntea înaltă, prin ochii vioi, cu reflexe visătoare, și prin mișcările sprintene, sigure. În contrast cu acestea, glasul îi era însă domol, cuvintele întîmpinînd la rostire o ușoară dificultate. În susținerile și preferințele sale era aprins, greu de schimbat.

Pităreasa îi aduse pentru primele învățături, ca și la ceilalți copii, un dascăl grec care l-a deprins nu numai cu limba lui Homer ci și cu cea a lui Voltaire. Îi plăceau bucățile istorice și poeziile. În ciuda dificultăților de ordin vocal, recita cu o vădită încîntare și pasiune.

PE URMELE CRONICARILOR ȘI ISTORICILOR

O precocitate evidentă îl puse în curînd în contact — ca și pe N. Iorga cu o jumătate de veac mai tîrziu — cu lecturi și izvoare istorice, unele chiar manuscrise, neobișnuite copilăriei: Petru Maior (Istoria pentru începutul românilor în Dacia), Dionisie Fotino (Istoria veche a Daciei, acum Transilvania, Valahia și Moldova, 3 volume în grecește), Constantin Căpitanul Filipescu (Istoriile Domnilor Țării Românești), Radu Greceanu (Istoria Țării Românești).

Interesantă era nu numai citirea unor astfel de lucrări, dintre care pe unele le va edita mai tîrziu în «Magazinul istoric pentru Dacia», dar și felul cum le citea, hotărîrea sa de a le reține și stăpîni tainele și argumentele.

După fiecare lectură el făcea astfel însemnări și redacta note în care concretiza punctele de vedere ale autorilor citați, acestea fiind cele dintîi fișe și extrase ale sale.

În 1832 fu înscris la Sf. Sava unde avea să aibă ca profesori și colegi pe cîțiva dintre viitorii săi tovarăși de activitate literară și istoriografie și totodată tovarăși de luptă revoluționară.

Printre cei dintîi se afla Aron Florian, pe care Bălcescu l-a avut profesor de istorie, și care tocmai în timpul anilor de studii ai acestuia la Sf. Sava va publica manualul O idee repede de istoria Principatului Țării Românești (1835, 3 volume). Volumul al doilea al acestui manual era consacrat în cea mai mare parte lui Mihai Viteazul (p. 113-322) în care profesorul transilvănean vedea un adevărat «Ahile românesc», vrednic a fi cîntat de un «Homer al său». Bălcescu va reține afirmația lui Florian și peste 15 ani

avea să devină el însuși Homerul cutezătorului voievod. Profesor i-a fost și Simion Marcovici, adept al romantismului, autor al unui curs de retorică și al primelor traduceri românești din «Nopțile» lui Young. Ca director al colegiului funcționa A.J. Vaillant, un emigrant francez cu idei revoluționare, care avea să fie amestecat apoi în complotul de la 1840 la care va participa și N. Bălcescu.

Tot atît de semnificativă a fost și prietenia cu unii dintre colegii săi ca Ion Ghica, C.A. Rosetti, Grigore Alexandrescu, Nicolae Filimon. N. Bălcescu a fost descoperit de Ion Ghica cu prilejul unei încăierări cu un «găligan» care voia să-i smulgă o bucată de alviță. În toul încăierării, apărîndu-și alvița, Bălcescu — descris de viitorul său biograf ca fiind «slab și pirpiriu» — și-a scăpat din mînă hirtilele cu însemnările lecturilor sale. La ridicarea lor, Ghica a avut surpriza de a vedea scrise pe diferite foi extrase din Petru Maior și ceilalți istorici citați de tînărul încolțit de «găligan».

Așa a început o prietenie și o admirație stimulate de îndelungate convorbiri și plimbări prin mahalalele Bucureștilor.

În iunie 1835 Bălcescu își încheia învățătura oficială la Sf. Sava, promovarea dintr-o clasă în alta făcîndu-se nu pe baza frecvenței cronologice, ci a pregătirii fiecărui elev și a «atestaturilor» obținute la fiecare materie în parte.

La sfîrșitul studiilor Bălcescu putea arăta că învășase la școala ctitorită de Gheorghe Lazăr istoria universală, aritmetica, algebra, geometria, trigonometria, filozofia formală și dreptul civil, precum și limbile franceză, elină și latină.

Mai mult decît materiile școlare îl pasionaseră însă Viețile oamenilor iluștri, scrise de Plutarh — el însuși avînd să scrie apoi viața celui mai ilustru dintre voievozii români — și Războiul peloponesiac al lui Tucicide, Analele și istoriile lui Tacit, Comentariile lui Cezar, Campaniile lui Napoleon și ale lui Frederic cel Mare, scrierile lui Gibbon și ale altora dintre marii istorici.

Peste informația cronicarilor și istoricilor români se așternea astfel stratul învășămîntelor culese din istoriile străini, vocația și dorința sa de a se manifesta în acest domeniu fiind astfel puternic stimulată.

Uneori rătăcea zile de-a lungul pe la vechile mănăstiri și biserici din București, în cancelariile și arhivele cărora descoperea vechi documente care îl puneau pe urmele oamenilor și ale evenimentelor cufundate în cenușa veacurilor. O bogată colecție de astfel de documente adunase căpitanul Cornescu Olteniceanu, care și-a deschis comorile cu mare dragoste în fața ochilor aprinși ai lui Bălcescu.

Rîvna de a se instrui mereu l-a făcut să bată într-o zi și la poarta lui Eftimie Murgu, înflăcăratul luptător bătănean, «doctor în dreptul universal», care în vara anului 1837 se stabilise la București. Prin Murgu, la care avea să-l întâlnească și pe C.A. Rosetti, își va completa Bălcescu studiile de filozofie, discuțiile cu acesta avînd și un accentual caracter politic «subversiv», politica fiind una din principalele preocupări ale tînărului ucenic.

Vasile NETEA

(Va urma)

Stradă din București în anii copilăriei lui N. Bălcescu.

surprizele de pe mount kirkwood

Ne resimțim de pe urma faptului că, în timpul colectării gazelor din craterul de lângă Mount Pind, am inhalat prea mult clor și sulf: avem dureri de cap, o senzație de vomă, usturimi în nas și gât, în fine, nimic plăcut.

Hotărîm deci să sistăm pentru câteva zile colectarea de gaze, timp în care vom încerca, noi, cei doi români, să cunoaștem în detaliu structura geologică a insulei Deception, stabilind ca prim obiectiv o incursiune în partea de sud-vest a acesteia. Aici se află un imens ghețar, cu o grosime de aproximativ 500 de metri, care acoperă insula pe o suprafață de peste 7 kilometri pătrați.

Pornim de la bază spre apus și, după două ore de urcuș prin zăpada în care ne afundăm pînă la genunchi, ajungem pe creastă, unde avem prilejul să admirăm o splendidă panoramă.

Soarele strălucește pe un cer senin ce se unește la orizont cu oceanul, azi incredibil de liniștit, pe care plutesc mărețe aisberguri cu forme care de care mai ciudate. Unul pare un acoperiș de casă («în două ape»); altul, cu partea superioară zimțată, se aseamănă cu un uriaș dinozaur; un aisberg mai mic, mîncat de ape, dă impresia unei pisici la pîndă. Ne frapează însă un lucru: nu toate aisbergurile au culoarea albă. Printre ele se află două colorate în verde-albăstrui, creînd un splendid contrast de culoare cu apa oceanului de un veritabil ultramarin.

Vizibilitatea perfectă ne permite să distingem cu multă ușurință insulele învecinate, deși ele se află la distanțe de 40-60 kilometri. Iată insula Livingston, dominată de două vîrfuri înalte și acoperită de un ghețar imens. Din acesta se rup mari porțiuni ce vor începe o lungă călătorie pe apele oceanului, care le vor măcina continuu pînă la completa lor dispariție. Urmează, mai spre vest, insula Snow, plată ca o farfurie întoarsă cu fundul în sus, insula Smith, pe care se ridică semețe două vîrfuri: Pisco de 1 320 metri și Foster de 2 012 metri, insula Low, atît de joasă încît avem impresia că dintr-un moment în altul va fi înghițită de imensul ocean, insula Trinidad cu Muntele Tower de 1 119 metri și insula Hoseanson. Toate aceste insule se înscriu pe un arc de cerc vrînd parcă să ascundă de restul lumii micuța insulă Deception.

Dar iată, mult spre vest, Țara lui Graham, capătul nordic al Peninsulei Antarctice, o imensitate albă pe care se observă numeroase vîrfuri ascuțite de munți, cu un țărnam care coboară vertical în ocean.

Privirile aleargă de la o insulă la alta; nu știm ce să admirăm mai întîi și numai după ce ochii obolesc, din cauza albului imaculat al gheții și zăpezii care strălucesc orbitor în razele soarelui, ne uităm din nou la apele oceanului ce se ondulează în valuri largi, liniștite, de a căror existență nu-ți poți da seama decît atunci cînd se sparg de stîncile insulei. Numai frigul, pe care am început să-l simțim, ne trezește din reverie. Pornim deci spre vîrfurile Kirkwood, partea cea mai înaltă a ghețarului.

PINGUINERA

La mai bine de un kilometru se profilează trei dealuri plate, de o culoare gălbuie, pe care se disting nenumărate puncte negre-albe. Se aude un zgomot ciudat. Cu cît ne apropiem de locul cu pricina zgomotul crește în intensitate, iar punctele devin siluete în care recunoaștem pinguini.

Nu ne vine să credem: pe o suprafață de 2-3 hectare foiesc mii de pinguini... Stau

cîte unul sau doi în cuiburile lor, un fel de adîncituri cu marginile bordate de pietricele aduse de la distanțe destul de mari, protejîndu-și puii mici, acoperiți cu un puf de culoare cenușiu-deschisă. Încercăm să punem mîna pe unul, dar părinții îl apără cu disperare dînd lovituri puternice cu ciocul în mîna care vrea să le ia odrasla, bat din aripi și scot sunete stridente, un fel de aca-aca-aca, asemănător unui măcăit de rață.

Din colonie, șiruri lungi de pinguini coboară către apă pe un versant abrupt, de fapt marginea ghețarului, în care au săpat poteci paralele între ele. Merg încet, cu aripile întinse în lături, legîndu-se caraghios pe picioarele lor scurte dar puternice, pînă la stîncile de lângă apă, de unde, printr-o scurtă zvicnitură, plonjează în ocean.

În pinguinera, o larmă îngrozitoare și un miros greu. Părăsim locul nu însă înainte de a remarca că deși sînt foarte simpatici, pinguinii dau dovadă de multă agresivitate, lovind cu ciocul pe cei care trec prin apropierea cuibului «proprietate personală» și, ceea ce ne-a indignat cel mai mult, lovind

Legăți cu o coardă, începem ascensiunea pe temutul ghețar de pe Mount Kirkwood.

Colonia formată din două generații de pinguini antarctici împlină în stilul lor caracteristic pe vizitatorii români: ridică ciocul și scot niște sunete ciudate, un fel de aca-aca-aca, asemănător unui măcăit de rață.

chiar pe inofensivii pușori rătăciți care nu mai nimeresc la cuibul din care au plecat...

MOUNT KIRKWOOD ÎNTINDE CAPCANE

Lăsăm în urmă gălăgioșii pinguini și continuăm urcușul pe ghețar. Sub pașii noștri se rup suprafețe mari din zăpada căzută în ajun, încă netasată, care cad pe crusta de gheață făcînd un zgomot ca și cum s-ar rupe o scîndură. Acesta ne face să tresărim deoarece între ghețari și zăpadă s-a creat un mic spațiu, ca urmare a circulației apei provenite din topirea zăpezii și nu avem siguranță cînd călcăm.

Se merge greu; panta este abruptă și trebuie să fim atenți deoarece deși nu se vede nici o crevasă, ele există, dar acum sînt acoperite cu zăpadă.

După vreo trei ore de drum atenția a mai slăbit, sîntem mai siguri pe noi, mai puțin prudenți, dar iată că cel din frunte intră deodată în zăpadă pînă la subsuori. Coarda cu care era legat îl împiedică, din fericire, să dispară cu totul în crevasa a cărei existență nu o bănuia.

— Atenție! Ține bine, sub mine e gol! Mușchii se încordează, mîinile se mișcă cu repeziciune, coarda se întinde și clipele pînă cînd cel căzut este tras din crevasă par ore.

Stăm unul lîngă altul, transpirați, puțin cam palizi, fără a scoate o vorbă. Deodată izbucnim în rîs:

— Ce spaimă am tras!

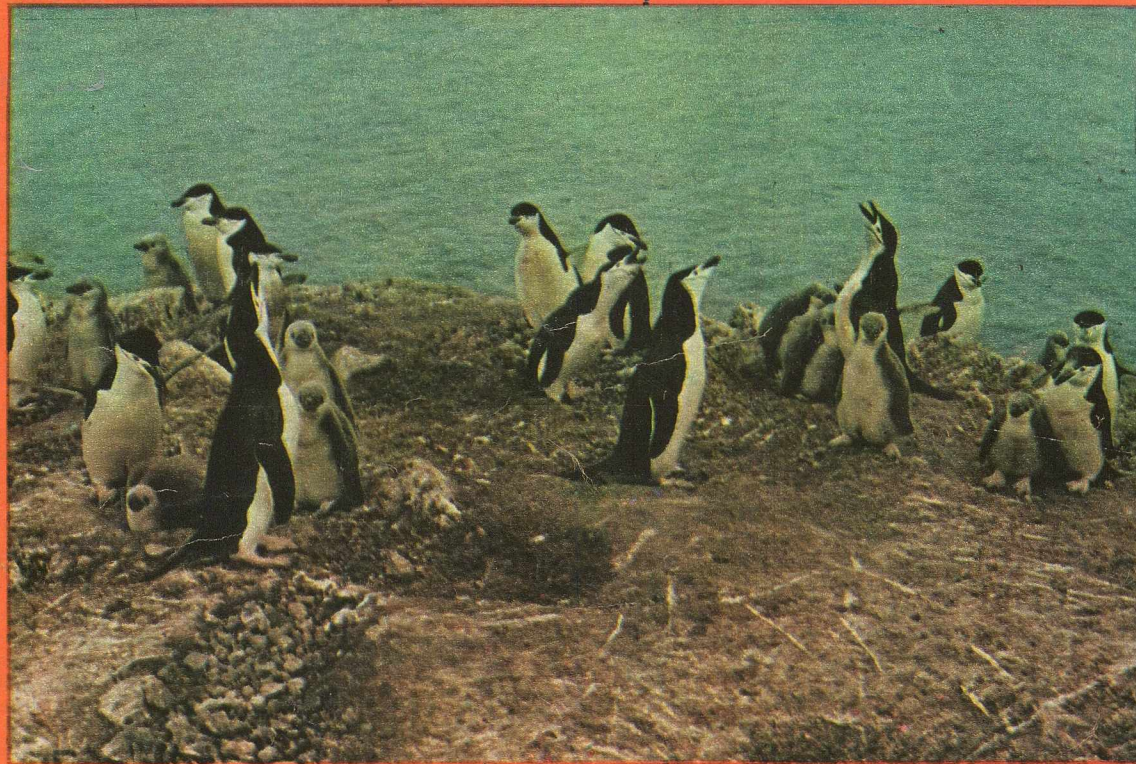
Oboseala începînd să se facă simțită continuăm traseul cu eforturi tot mai mari. În fine, ajungem în vîrf. Sub noi, acoperit de ghețar, se află un «coș vulcanic». Lava acestuia nu a putut străpunge ghețarul și a curs pe sub el ieșind la suprafață într-o zonă laterală, de unde a curs pe panta muntelui pînă în Crater Lake, un lac de formă circulară acoperit cu o crustă de gheață. Coborîm spre el pe lava consolidată acum, făcînd măsurători și luînd numeroase probe. Timpul trece repede și iată-ne lîngă malul apei din Port Foster, marea interioară a insulei Deception.

Mai avem pînă «acasă» doi kilometri pe care îi parcurgem fără a scoate o vorbă. Sîntem frînți de oboseală.

Numai cînd intrăm în bază și vedem fețele îngrijorate ale colegilor, precum și emoția cu care simpaticul Pancho ne oferă cîte o ceașcă cu ceai, ne dăm seama că am lipsit 16 ore și că traversarea ghețarului nu este un lucru de glumă, chiar pentru specialiști.

Gh. ISTRATE
Ioan TEODORU

(Va urma)

film

premieră
românească

veronica

și ceilalți

actori și roluri

Întimplarea a făcut ca, până acum, filmele lui Michael Caine, prestigios actor englez, să rămână necunoscute publicului nostru. Dar, «mai bine mai târziu decât niciodată». Să vedem deci, în aceste zile, «Grăbiți apusul soarelui», filmul lui Otto Preminger, având în distribuție pe Michael Caine, Jane Fonda, Dianna Carroll, Eva...

Trag nădejde că nici un părinte nu-și va pedepsi copilul pentru cine știe ce năzbitie, citindu-i vreuna din cronicile la filmul *Veronica*. Prea ar fi de tot, prea ar semăna a porție dublă de untură de pește. Cît despre copii, am încredere în ei, știu că au treburi mult mai serioase de făcut decît să-și arunce ochii peste rîndurile noastre (în cazul în care au trecut de o-i, oi). Ar fi păcat ca neștiința unora dintre noi, cei mari, de a ne copilări de tot, să amărăscă bucuria celor mici, căci lor le este închinat acest muzical numit *Veronica*. Dacă place și maturilor, cu atît mai bine, dacă nu — nu cred că trebuie să se facă din asta un cap de țară; e timpul să depășim și prejudecata filmelor «pentru toți». Fellini declara acum cîteva zile că filmul la care lucrează în prezent, «Amarcord», va purta pe afiș inscripția: «Interzis celor peste 15 ani». Scurt. Știe el ce știe. Să nu ne ascundem. Și «Micul Prinț» ne-a spus cîndva, de la obraz, cum stau lucrurile cu oamenii mari.

E drept, Elisabeta Bostan măgulește orgoliile tuturor copiilor care am fost cîndva atunci cînd ne propune o incursiune în lumea prichindeilor așa cum o văd ei, făcută numai din cioburi, vrejuri colorate și turte dulci, legate strîns cu fire de mătase aruncată de-a rostogolul într-o poiană sau într-o pădure mirobolantă, luată în stăpînire de vedetele fabulelor.

Cei mici urmăresc, desigur, cu sufletul la gură peripețiile fetei Veronica, «rea și egoistă» (chestia cu «egoismul» în gura unui copil de patru ani rămîne de discutat), care și-a pierdut trîistua fermecată, dăruită de o zîna bună, care în rătăcirile ei face cunoștință cu cumătra vulpe, cu motanul Dănilă etc. Tabăra cealaltă admiră imaginea insolită a animalelor care s-au deghizat parcă în oameni, ceea ce n-au izbutit să ascundă fiind tocmai hazliile lor însemne particulare: de sub cațaveica sau camizolul vulpii răsare o mîndrețe de coadă, pălăria florentină se sprijină pe urechile roșcate, motanul cu pricina are, bineînțeles, mustăți de un cot dar și o centură westernistă. Măștile ingenios concepute și realizate (în colaborare cu specialiști de la studioul Mosfilm), un fel de remodelare a trăsăturilor fetei, asigură un punct aparte de interes în acest univers al tuturor minunilor. Cu atît mai mult cu cît ele sînt purtate de Vasilica Tastaman Dem Rădulescu, George Mihăiță. Evoluțiile lor devin, uneori adevărate monumente de virtuozitate în materie de prefurare a ceea ce se cheamă a fi vulpe, cotoi sau șoricel. Est greu să rezisti seducției zbirnîtoare puse în funcțiune de Vasilica Tastaman care știe o mie și unul de feluri de a tich viclesuguri de captat atenția. Nici autoarea nu a rezista drept care «numărul» vulpii apare pe alocuri prea insister solicitat. Dealtfel, pe parcursul filmului se reliefează și alt secvențe-gigant care au monopolizat resursele de fantezie în dauna altora. Scena șoricelilor care-și fac de cap în absența stăpînului este o dezlănțuire în cascadă de mici gaguri năstrușnice, este cota de vîrf a filmului, după care revenirea la realitate se face cam anevoie.

Legile musicalului au fost adaptate cu suplețe la cele ale filmului pentru copii; autorii (și aici trebuie să-l menționăm desigur, în primul rînd, pe compozitorul Temistocle Popa au intuit acel adevăr potrivit căruia într-un film «cîntător» important este nu numai șlagărul, ci sentimentul că muzică apare ca o prelungire a cuvintelor sau, altfel spus, mediu în care acestea se simt mai bine. La toate aceste atuuri și adaugă, desigur, descoperirea Elisabetei Bostan, mogildeaș pe nume Lulu Mihăescu (Veronica) toată numai ochi, pentru care, sînt convinsă, aparatul de filmat nu a fost altceva decît o jucărie fantastică.

Într-un rol mai puțin întins decît ne-am așteptat, Margareta Pislaru, capul de afiș al distribuției mature, ne-a reamintit cît talent actoresc nepus la treabă s-a irosit de-a lungul timpului.

Din cîteva ticuri nostime și un zîmbet șăgalnic a conturat două personaje, educatoarea cea severă, care nu crede în povești, și zîna bună. O așteptăm, împreună cu tot alaiul năzdrăvan al Elisabetei Bostan în seria a II-a, «Veronica se întoarce», căci *Veronica*, precum *Mary Poppins*, și-a propus să nu plece de tot.

Magda MIHĂILESCU

JOLSON
Al.

Actor american de musical și film, născut Asa Yoelson, la Petrograd (Rusia), la 28 mai 1883; mort la San Francisco, la 23 octombrie 1950. Star al teatrelor muzicale de pe Broadway, A.J. devine o celebritate cinematografică, al cărui nume figurează în toate istoriile cinematografului, pentru gloria de a fi fost vedeta primului film vorbitor din lume: *The Jazz Singer* (Cîntărețul de jazz, 1927), o melodramă

muzicală mediocră, dar importantă pentru pasul pe care-l marca în evoluția artei cinematografice. Vocea sa este extraordinară în primii ani ai vorbitorului. Realizează o serie de alte melodrame muzicale, în care A.J., grimat în negru, lansa memorabilele arii de jazz ale unor Irving Berlin sau George Gershwin. Au rămas celebre: *The Singing Fool* (Cîntărețul nebun, 1928), film în care lansa celebra melodie *Sonny Boy*, *Cîntecul durerii* (1929), *Mammy* (1930), *Big Boy* (1930), *Sint un vagabond* (1933), *Wonder-Bar* (1934), *Casino de Paris* (1935), *Ini-mile noastre bling* (1936), *Cînd felinarele se sting* (1939), *Cavalcada Hollywoodului* (id.). După o lungă pauză reapare pe ecran oficial în: *Rhapsody in Blue* (1945) și în povestea reconstituită a propriei sale vieți: *The Jolson Story* (1946), împrumutându-și doar vocea pentru: *Jolson Sings Again* (1949). Retras de pe ecran, și-a continuat cariera ca actor de varietate și producător al unor spectacole de teatru și cabaret.

și muzică și poezie
trei actori și cîțiva complici

Un spectacol inedit, alcătuit ad-hoc de un grup restrîns de actori ai Teatrului «Bulandra», împreună cu formația *Sfinx*, vine să îmbogățească peisajul artistic al acestei primăveri tîrzii. La Casa studenților din Iași, în București, la Liceul nr. 24, sau la clubul Politehnicii tinerii spectatori au urmărit această reprezentare plină de surprize în care, contopite, muzica, poezia și lumina dau o rezultantă insolită. Spectacolul este conceput pe baza relației directe cu publicul, care devine astfel o componentă importantă și indispensabilă. În funcție de reacția sălii, al cărei puls actorii îl simt tot timpul, spectacolul se naște firesc, luîndu-și o mină veselă sau tristă, se comprimă sau se dilată, este produsul improvizăției născute acolo, în mijlocul publicului. Singura parte care nu su-

total este la dispoziția actorilor *Mariana Mihut*, *Florian Pitiș* și *Ion Caranitr*, care dialoghează pe scenă, își împart între ei poeziile sau versurile unei poezii, se șicanează reciproc în aprobarea complice a sălii. Astfel, pe nesimțite, spectacolul devine un joc în care intrăm cu toții surzînd, meditînd, ascultînd cu sufletul la gură sau urmărind cu atenție sensurile pline de tîlc ale unor poezii. Legătura între momentele diferite ale spectacolului o face Muzica, în cazul nostru prin prezența grupului *Sfinx*, condus de *Dan Aldea*. Piese muzicale interpretate prefigurează mai întotdeauna atmosfera momentului imediat următor, pregătind spectatorul să iasă de sub imperiul poeziilor recitate anterior și să plonjeze mai devreme în starea necesară ascultării celorlalte versuri. Aceasta presupune, evident, un repertoriu întins (remarcabile noile compoziții ale formației: «*Din nou acasă*» pe versuri de Șt.O. Iosif și «*Condiția umană*»), mult discernămint și spontaneitate.

Nu știm însă cum ar arăta un asemenea spectacol fără aportul unui excelent maestru de lumini — *Ion Lazăr*. Cu un deosebit simț al ritmului, cînd vesel, cînd ironic, minui-torul reflectoarelor trăiește cromatic fiecare clipă, contribuind din plin la reușita unei reprezentații menite să ne sporească apetitul pentru poezie. Este deci mai mult decît lăudabilă inițiativa realizatorilor de a se produce în mijlocul elevilor și studenților, dar de ce nu și în cadrul mai propice al propriului teatru. Mai ales că nu demult am urmărit pe una din scenele de la «Bulandra» un spectacol de o factură asemănătoare,

programul 2 pe post de...secund

Am putea crede, după unele emisiuni ale programului 2, că acesta, pe lângă faptul că nu și-a conturat un profil distinct, nici nu are ambiția unei identități (încă!). El e secund și cu asta basta! Poate vorbi în pustiu, poate vorbi pentru că e prevăzut în sumar, poate repeta emisiunile primului program, poate relua seri-alele epuizate de primul program, filme jucate pe ecranele mari, dar mai poate, cîteodată, să aibă și emisiuni de interes care, din păcate, se păstrează în limitele unui dulce anonim. Avînd bătaie scurtă, șansa programului 2 se reduce la un perimetru îngust, iar mesajul său rămîne în bună măsură ineficace. Iată, de pildă, emisiunea «Seară pentru tîneret» (uitată de mult pe programul 2), unde se vorbește despre oțelari, fără ca transmisia să poată fi văzută de tineretul din Reșița, Hunedoara, Galați, sau despre «Colegii de generație» (o generație nu credem că poate fi masată în Capitală și împrejurimile sale). Dar să acceptăm că tinerii din raza de influență a programului 2, telespectatori posibili, ar dori să urmărească emisiunile adresate lor. Cum pot ei însă rezista tentațiilor de pe programul 1, cînd la aceeași oră se joacă teatrul de Eduardo de Filippo, sau «Moartea guvernatorului», sau premiera pe țară cu opera bufă «Pimpinone». Se proiectează, ca și cum nimic nu s-ar întîmpla vizavi, peliculele «Frumosul la scară industrială», «Actualitatea pentru tîneret», rubrica de informa-re și orientare profesională intitulată «Drumul tînărului spre muncă» și nu știm pentru cine? Dar cînd programul 1 prezintă o lucrare românească, cum a fost «În vîntul de primăvară» de Letiția Popa, programul 2 brusc se înviează, se regăsește, își face un profil trăsnet și proiectează «Fermecătorii inocenți» de Wajda, prefătată de o tot atît de fermecătoare și inocentă discuție: «Dragostea, subiect de film și de meditație». De ce această inamicție?

Un tînăr din Moldova, citind într-o cronică de-a noastră o relatare despre emisiunea «Biblioteca pentru toți», unde am putut viziona grupaje închinăte memoriei lui George Bacovia, mă întrebă cum se face că această bibliotecă pentru toți nu poate fi văzută de toți? L-ar fi interesat foarte mult să vadă pelicule din «Filmoteca de aur». Ce pot să-i spun acestui tînăr decît că ar trebui să se deplaseze pînă dincoace de Buftea, într-o joi, în jurul orei zece seara și să vadă ceea ce dorește. I-aș mai spune că programul 2 este pe post de secund și că atunci cînd se întîmplă să aibă și emisiuni reușite, acestea par a nu avea acces pe celălalt program. Realitatea nu ne-a contrazis deocamdată. Dar pînă la o înțelegere armonioasă între cele două programe ar fi bine ca... secundul să-și găsească o fizionomie care să-l prindă și care să oglindească în zîmbetul său teritoriul pe care-l poate străbate cu propriile-i puteri.

George STANCA

filme

ian Tudor D.I. Stănescu Suchianu	
xx	xx
x	
x x	
xx	xx
x	
x	xxx
x	xxx
xxxx	xxx
x	xx

oleta GHERGHEL

ET SĂPTĂMÎNI ÎN TOP

7	Pislaru
6	Drăgan
3	
10	
4	
3	
8	
2	
1	
7	

olae Covaci; 5. Doru arius Teicu; 9. Doru

UN PROVERB:

„Haina
face pe om...
elegant“

O INVITAȚIE:

la noua

**CASĂ
DE MODĂ**

din Calea Victoriei nr. 21-23

O SUGESTIE:

*Dacă
la festinul
organizat
diseară
de prietenii
dumneavoastră
nu vreți
să vă trădeze
oboseala
din timpul zilei,
încredințați-vă
fața salonului
de cosmetică*

S

trăbătînd pe verticală cele 7 etaje
ale impunătorului edificiu,
vă veți întîlni în itinerarul dumneavoastră
cu: **ELEGANȚA și MODERNITATEA** —
confecții, tricotaje, lenjerie,
încălțăminte și marochinărie pentru femei și bărbați;
„VENUS“—salonul de coafură
sau cu „AFRODITA“—salonul de cosmetică.
Atît la venire cît și la plecare,
solicitudinea și competența celor care vă vor servi
vor constitui cel mai convingător argument
pentru reînnoirea acestei invitații.

DACIA 1300

— mașina timpurilor noastre.

— Ea întrunește calitățile esențiale ale unei mașini moderne. Numeroasele atestate de înaltă calitate obținute cu aceste prilejuri au consacrat-o pe scară mondială, iar laurii renumelui căpătat se traduc în creșterea de 10 ori față de anul trecut a solicitărilor la export.

— Elegantă și rezistentă totodată oferă o mare stabilitate și siguranță la drum.

DACIA 1300, o mașină pentru toate anotimpurile, ea vă oferă posibilitatea unor excursii de neuitat.

— Datorită capacităților sale binecunoscute și pe piața internațională, autoturismul este văzut azi în Finlanda, R.S. Cehoslovacă, Algeria, R.D.G., R.P.U. și Grecia. Ele recomandă cu cinste peste hotare inteligența tehnică a tînărului colectiv al UZINEI DE AUTOTURISME — PITEȘTI.

Uzina mai produce piese de schimb, cutii de viteză Estafette, punți față și spate Estafette, pistoane, bolțuri pentru pistoane, segmenti, supape, compresoare auto etc.

TOATE ACESTE PRODUSE PITEȘTENE SE EXPORTĂ PRIN:

Direcția de export-import pentru Autoturisme din Centrala industrială de autovehicule, tractoare și mașini agricole Pitești — Colibași.

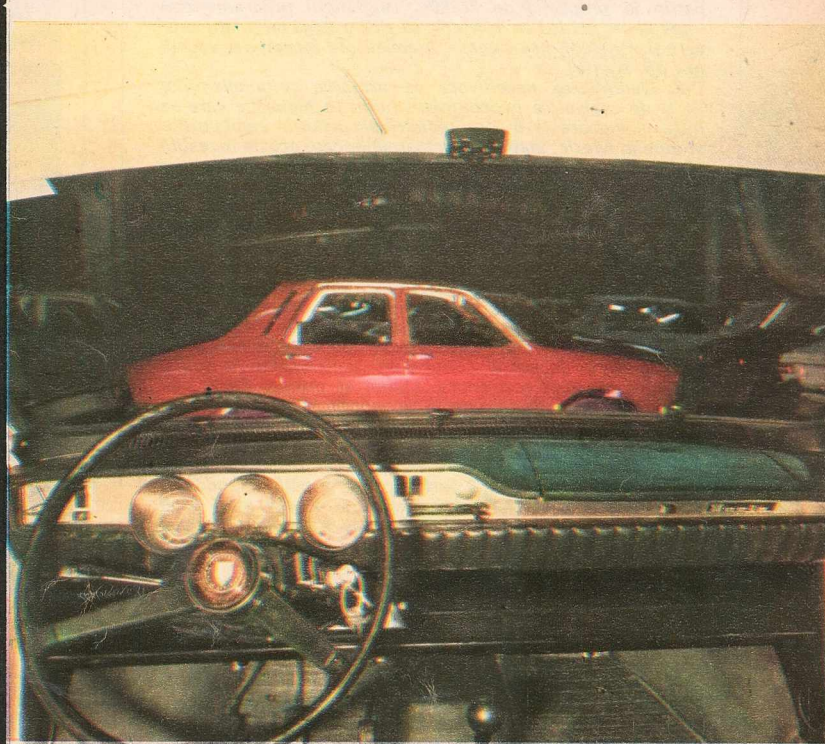
telefon: (976) 1 48 00; 1 48 01. Telex: 018234.

Telegrame la Biroul comercial:

București — ROMÂNIA
str. Lipscani nr. 19

Telefon: 15 86 20;
15 02 92

Telex: 395-396

Mai puțin
de 30 de secunde —
aproape 40 de gloanțe —
4 morți și doi răniți.

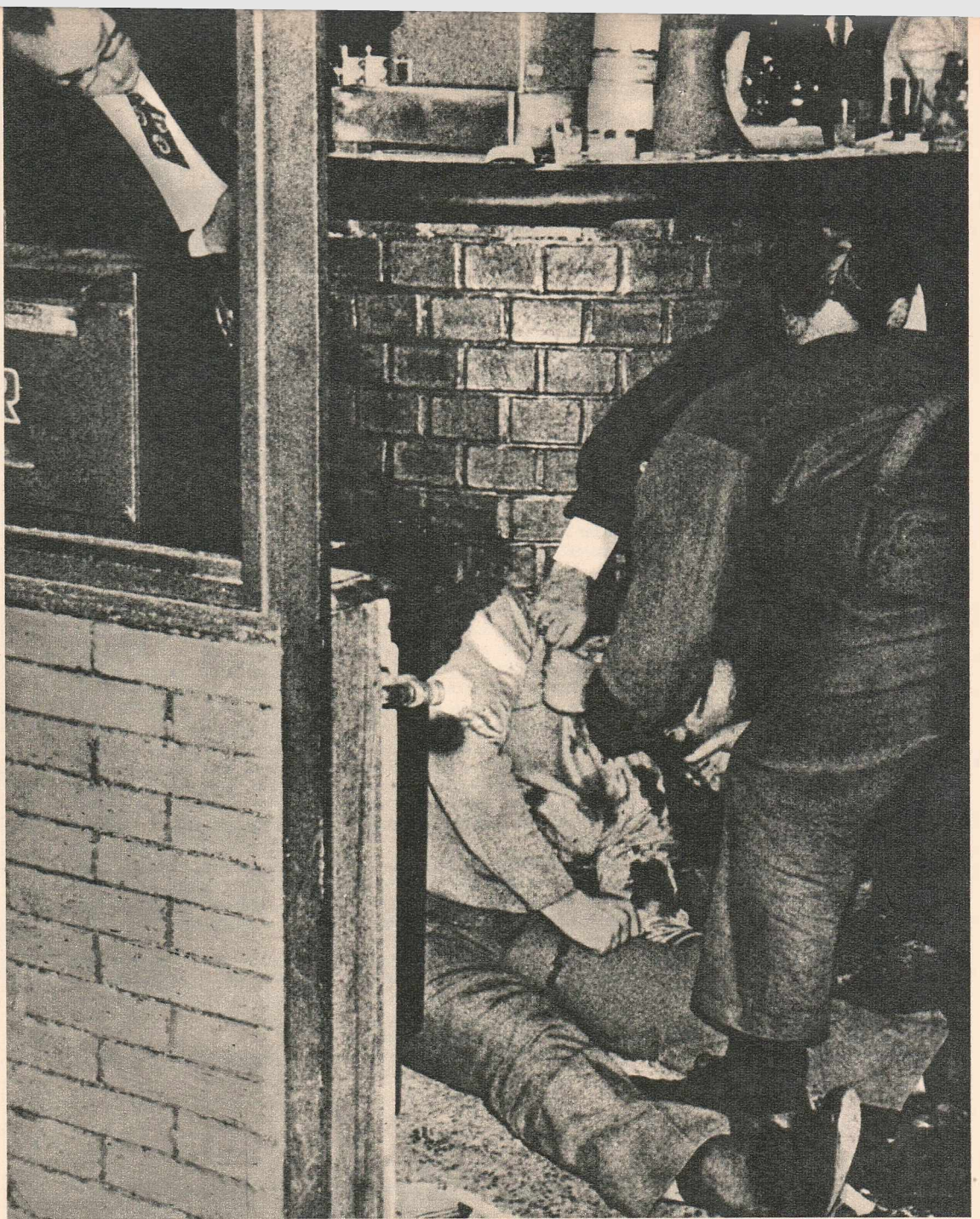
marsilia la ora chicago

«Primăvara se anunță caldă la Marsilia»; «Marsilia a devenit un oraș cald». Respectivile aprecieri nu sînt culese din buletinele meteorologice. Ele aparțin unor cronicari ai așa-ziselor «fapte diverse» din presa franceză. Și au fost inspirate de o «reglementare de conturi», despre care se afirmă că «nici rivalitățile sîngeroase ale afacerii de la «Combinatie» (bar marsiliez — n.n.) povestite în «Bărbații», film turnat cu acordul tacit al lumii interlope din Marsilia (și care — coincidența — a început să ruleze în acele zile pe ecranele franceze — n.n.) n-au luat o asemenea amploare». Nu e o exagerare. Patru morți și doi răniți — iată sinistra operă a celor peste 30 de gloanțe de pistol-mitralieră și de Colt trase, în seara zilei de 31 martie, din ușa micului bar «Tanagra», din vechiul port marsiliez, asupra persoanelor aflate înăuntru. Totul n-a durat decît 30 de secunde — și, pînă ca lumea din apropiere să-și dea bine seama de ceea ce s-a întîmplat, cei trei s-au îndreptat calmi, cu armele ascunse din nou sub bluzoanele de piele neagră, spre fortul Saint-Jean, unde-i aștepta Peugeot-ul «404» cu care s-au făcut nevăzuți...

Dar de fapt care dintre victime a fost ținta veritabilei băi de sînge? Punîndu-și întrebarea — pentru a putea eventual împiedica o nouă răfuială — poliția și-a concentrat cercetările în jurul a două nume: Joseph Lomini — supranumit «Jo Toreadorul» — și Albert Bistoni, sau, cum i se mai spunea, pentru eleganța sa, «Aga Khan» — restul din cei uciși sau răniți neplătind decît pentru faptul că s-au aflat în bătaia gloanțelor. Binecunoscuți poliției și unul și celălalt ca aparținînd lumii interlope din Marsilia, ambii erau, după cît se pare, implicați în niște «afaceri» foarte dubioase chiar și pentru această lume. În septembrie 1972, în cartierul Canet, avusese loc un triplu asasinat, trăgîndu-se asupra unui Peugeot «504». S-au lansat, în legătură cu aceasta, două versiuni: una, că Lomini pusesese la cale «o cursă», iar alta că el însuși se aflase la volanul mașinii și, neatins, a dispărut — caz în care, evident, nu era mai puțin suspect, întrucît în asemenea situații scapă doar cel pe care intenționat nu vrei să-l omori... Cît îl privește pe Bistoni, el a fost arestat în luna ianuarie a acestui an împreună cu un personaj notoriu al lumii interlope, un anume Jean-Baptiste Croce, dar pus în libertate, după interogatoriul, «din lipsă de probe»; și de astă dată suficiente motive de suspiciune pentru gangsterii drogului. Căci și «Jo Toreadorul» și «Aga Khan» — chiar dacă primul avea doar 34 de ani iar celălalt 62 — făceau parte dintre cei ce s-au «reprofilat», în pas cu timpul, lăsînd pe seama altora, mai mărunți, traficul de țigări și chiar de aur, racketul barurilor și al caselor de toleranță, sau

Mémé Guerini — supranumit «Al Capone al Franței» — șeful unui veritabil clan care a dominat timp de aproape trei decenii lumea interlopă din sudul Franței. Răsundătoarea arestare și condamnare a sa, în urmă cu cîțiva ani, n-a făcut însă decît să pună punct unei perioade — să-i spunem «clasice» — în istoria acestei lumi.

ocupîndu-se de ele doar «în completare». Și, odată cu drogul, apetitul «afacerilor» a devenit mai mare — dar și competiția mai dură, conflictele mai grave. Sau, cum spunea unui ziarist francez, cu nostalgie, un bătrîn gangster din Marsilia, «drogul este, domnule, cel ce ne-a stricat mediul». Iată cum se face că numai în ultimele treisprezece luni au căzut victime răfuielilor între gangurile ce se ocupă cu traficul de stupefiante 15 membri ai acestora — masacrul de la «Tanagra» marcînd o nouă etapă în escalada crimei, «pentru prima dată după multă vreme — cum scria «L'Express» — o echipă de ucigași luîndu-și riscul de a extermina întreaga clientelă a unui bistro, în plin oraș, la orele animate ale înserării, pentru a executa un membru al unui gang rival». Și aceasta în pofida prezenței în oraș a unui veritabil grup de șoc antidrog al poliției franceze (65 membri ai Oficiului pentru lupta împotriva stupefianțelor) care lucrează în colaborare cu vameșii și cu doi agenți ai Biroului federal de luptă împotriva narcoticelor din

S.U.A. Care, desigur, acționează intens — numai în 1972 fiind reperate și desființate cinci laboratoare clandestine de preparare a drogurilor, iar un al șaselea doar cu o zi înainte de «episodul Tanagra», ceea ce în primul moment a făcut să se creadă că aceste două fapte sînt legate între ele. Dar însăși această permanentă și tot mai amenințătoare «sabie a lui Damocles» pe care o reprezintă poliția antidrog face și mai dură și mai lipsită de scrupule — dacă se poate spune astfel — lupta în chiar interiorul lumii interlope. Și sîngele, odată vărsat, aduce alt sînge. Făcînd ca Marsilia, cum se exprima un gazetar francez, să ajungă să rivalizeze cu Chicagoul din «zilele bune» ale acestuia.

I. CIOARĂ

Interiorul garajului din Rue Fuveau, unde și-au depozitat ustensilele folosite la prepararea drogurilor, în vila Clotilde, Joseph Fabiano și Christian Simonperi, arestați doar cu o zi înainte de masacrul de la «Tanagra».

Micul bar din vechiul port — scena celei mai sîngeroase răfuieli între gangurile marsilieze din ultimii 10 ani.

contexte

o olteancă în vîrstă de 5000 de ani

Artă modernă? Lucrarea vreunui ceramist naiv dintre cei care fac azi vogă? Nici una, nici alta. Figurina de față, confecționată din lut ars (22,5 cm) este opera unui meșter care a trăit pe meleagurile noastre în urmă cu cel puțin 5 000 de ani (mileniul trei î.e.n.). Este o piesă rarisimă, una dintre cele mai de seamă vestigii ale artei neolitice europene (epoca de la sfîrșit).

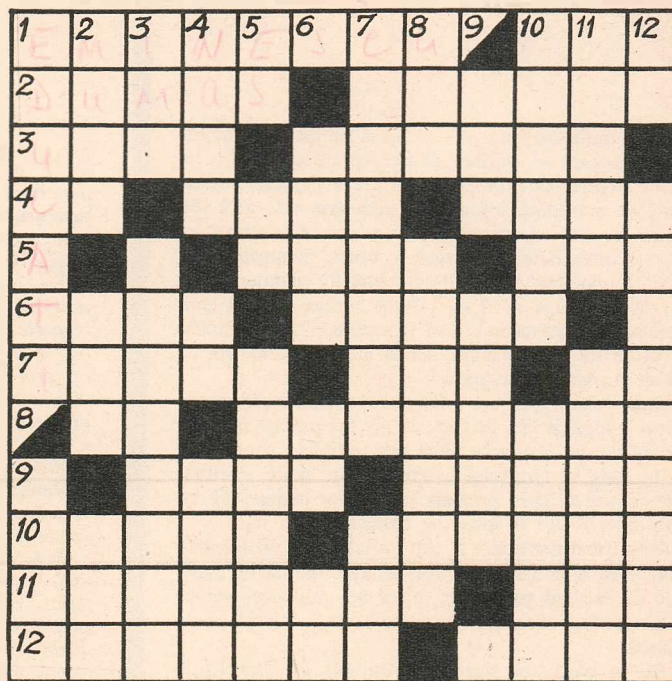
Ce a urmărit meșterul care a zămislit-o? A încercat să redea în stilul vremii înfățișarea și preocupările femeii cu atribuțiile ei casnice. (cu vasul după apă) sau e vorba de o statueta cu semnificație divină? Iată ce i-a preocupat pe arheologii care au cercetat-o. Mai cu seamă că figurina respectivă se bucură și de o particularitate: are o reprezentare dublă a feței (ca lanus din mitologia romană, de mai târziu). Mai surprinde îmbrăcămintea pe care o poartă femeia: rochie «cloche» cu dungi verticale. Descoperită lângă Oltenița, de către muzeograful Barbu Ionescu, acum 10

ani, figurina a stat multă vreme în atenția specialiștilor, iar acum se află expusă la Muzeul de istorie a R.S.R. în atenția vizitatorilor, fiindcă după cum se știe oltencele de la sate obișnuiau pînă nu demult, să se ducă la fîntînă cu vasul de apă pe cap, ca și suratele lor de acum 5 milenii. Continuitate.

cuvinte încrucișate

dedicație

«Fericirea copiilor în creșterea cea bună a părinților stă»

Proverb românesc

ORIZONTAL: 1) Marele nostru poet din opera căruia desprindem poemul «O, mamă...» — Verb conjugat cu... a învăța. 2) Doi literați francezi care, datorită faptului că poartă același nume și prenume, sînt desemnați prin «tatăl» și «fiul» — Autor al romanului «Cuore», povestea unui copil plecat în căutarea mamei sale. 3) Cu dragoste față de aproape — Protestînd împotriva războaielor nedrepte, a redat, pentru întia oară în literatura română, chipul femeii partizane în poemul «Mama». 4) La intrarea în cămin! — Mare pictor clasic român, autor al pinzei «Mamă cu fetiță» — Cîntec la căpătușul celui mic. 5) Începător — Somn ușor. 6) Femei mai în vîrstă, la țară — La mama... 7) Poet contemporan, autorul volumului pentru copii «Ocheșel și Bălăioara» precum și al poemului «Vîrste de aur» — Populație din Somalia — Mamă (sing.!). 8) Ca o soacră de la leși — Tratat după un mai vechi «sistem» pedagogic. 9) E în joc — Ca ăsta mai rar. 10) Cartea de vizită a bucatelor (pl.) — Diminutiv pentru un gîngurit scump. 11) O categorie de părinți nu prea interesați de soarta copiilor lor — Prefix referitor la morală. 12) Așa cum trebuie să fie părinții — Cultivator de... floare-albastră.

VERTICAL: 1) Copii crescuci «cu iubire și severitate, nu cu răceală și moliciune» (I. Jobert, Cugetări)

— Dansul veșnic tînăr al bunicilor. 2) Mamă — Atribut pentru o nuntă aniversată după 50 de ani — General al lui Mihai Viteazul. 3) «O, mamă, dulce mamă, din negura de vreme...» — Părinții din părinți. 4) Soră mai mare — E de două ori! — Un «părinte» la arabi. 5) Se dă peste cap! — Apelativ mai puțin politicos — Obiect din «căciulă» celor foarte mici. 6) Bunică (reg.) — Era! — Șmecherul familiei. 7) O casă cu mamă, tată și copii — «Trist c-o pană mătur vatra, solitar...» (G. Bacovia). 8) Alt nume al zeiței Kali, soția lui Shiva — «Părinții» într-o a doua familie, școala. 9) Fiu al Dunării în Europa centrală — Prözator român dintre cele două războaie, autor al nuvelei «Întoarcerea tatei din război». 10) «...maternă», operă a pedagogului, gînditor umanist ceh, J.A. Komenski (1592-1670), în care apare maxima «Grija principală a părinților va fi să îngrijească de sănătatea și vitalitatea copiilor lor» — Oraș în R.F. Germania. 11) A o zbughi ca din pușcă — Denumire purtată de către Ino (Mater), soția lui Athamas din mitologia romană. 12) Sînt — E un adevărat părinte pentru elevii săi.

Toma MICHINICI

Dicționar: ISA, ETO, RAT, UMA, INN.

Dezlegarea jocului «ÎN FAMILIE» apărut în numărul trecut

Orizontal: 1. STRAMOȘ — FIU. 2. EREDITATE — L. 3. MATURI — RUDE. 4. EDILI — MADAM. 5. NINA — DOTALA. 6. TATAISA — I. 7. AI — INSURA — A. 8. SOT — T — LEGAT. 9. INIMICI — EVA. 10. RAC — COCONAS. 11. ILAR — PASTRA.

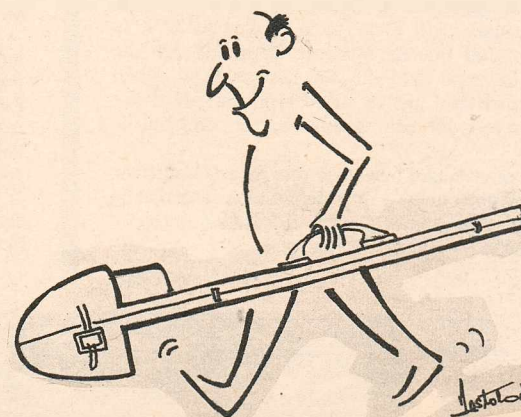
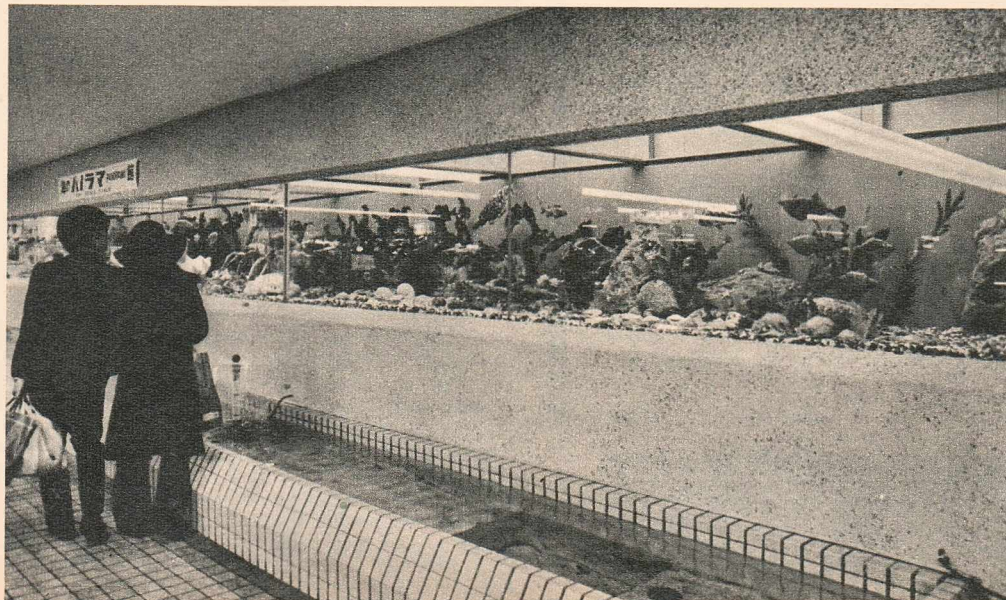

kirov 1610— paris 1972

Capela Sfîntul Nicolae a fost construită la Kirov, în Rusia centrală, în anul 1610. Recent, ea a fost demontată și reconstruită la Paris pe Champs Elysée, în cadrul unei expoziții sovietice de lemn sculptat.

ca peștele pe uscat

Etimologia cuvîntului *acvariu* e simplă: *acva* (aqua) = apă. Ei bine, iată un acvariu fără... apă. E unicul din lume și a fost inaugurat în stația subterană a metroului din Tokyo. Are o lungime de 15 m și o înălțime de 1 m și este ornamentat extrem de minușios cu felurite roci, alge, scoici etc., între care «înoată» pești conservați și animale marine mumificate. Pasagerii metroului, pentru care acest acvariu a devenit cel mai popular punct de atracție din arcada subterană a magazinelor, pot admira, ore în șir, cele mai variate și mai ciudate specii de pești din toate mările și oceanele pămîntului.

Sapa-mapa....

Sorin POSTOLACHE

contexte

o olteancă în vîrstă de 5000 de ani

Artă modernă? Lucrarea vreunui ceramist naiv dintre cei care fac azi vogă? Nici una, nici alta. Figurina de față, confecționată din lut ars (22,5 cm) este opera unui meșter care a trăit pe meleagurile noastre în urmă cu cel puțin 5000 de ani (mileniul trei î.e.n.). Este o piesă rarisimă, una dintre cele mai de seamă vestigii ale artei neolitice europene (epoca de la sfîrșit).

Ce a urmărit meșterul care a zămislit-o? A încercat să redea în stilul vremii înfățișarea și preocupările femeii cu atribuțiile ei casnice. (cu vasul după apă) sau e vorba de o statueta cu semnificație divină? Iată ce i-a preocupat pe arheologii care au cercetat-o. Mai cu seamă că figurina respectivă se bucură și de o particularitate: are o reprezentare dublă a feței (ca lanus din mitologia romană, de mai târziu). Mai surprinde îmbrăcămintea pe care o poartă femeia: rochie «cloche» cu dungi verticale. Descoperită lângă Oltenița, de către muzeograful Barbu Ionescu, acum 10

ani, figurina a stat multă vreme în atenția specialiștilor, iar acum se află expusă la Muzeul de istorie a R.S.R. în atenția vizitatorilor, fiindcă după cum se știe oltencele de la sate obișnuiau pînă nu demult, să se ducă la fîntînă cu vasul de apă pe cap, ca și suratele lor de acum 5 milenii. Continuitate.

cuvinte încrucișate

dedicație

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

«Fericirea copiilor în creșterea cea bună a părinților stă»

Proverb românesc

ORIZONTAL: 1) Marele nostru poet din opera căruia desprindem poemul «O, mamă...» — Verb conjugat cu... a învăța. 2) Doi literați francezi care, datorită faptului că poartă același nume și prenume, sînt desemnați prin «tatăl» și «fiul» — Autor al romanului «Cuore», povestea unui copil plecat în căutarea mamei sale. 3) Cu dragoste față de aproape — Protestînd împotriva războaielor nedrepte, a redat, pentru întia oară în literatura română, chipul femeii partizane în poemul «Mama». 4) La intrarea în cămin! — Mare pictor clasic român, autor al pinzei «Mamă cu feciță» — Cîntec la căpătîiul celui mic. 5) Începător — Somn ușor. 6) Femei mai în vîrstă, la țară — La mama... 7) Poet contemporan, autorul volumului pentru copii «Ocheșel și Bălăioara» precum și al poemului «Vîrste de aur» — Populație din Somalia — Mamă (sing.!). 8) Ca o soacră de la leși — Tratat după un mai vechi «sistem» pedagogic. 9) E în joc — Ca ăsta mai rar. 10) Cartea de vizită a bucatelor (pl.) — Diminutiv pentru un ginguric scump. 11) O categorie de părinți nu prea interesați de soarta copiilor lor — Prefix referitor la morală. 12) Așa cum trebuie să fie părinții — Cultivator de... floare-albastră.

VERTICAL: 1) Copii crescători «cu iubire și severitate, nu cu răceală și molișenie» (J. Jobert, Cugetări)

— Dansul veșnic tînăr al bunicilor. 2) Mamă — Atribut pentru o nuntă aniversată după 50 de ani — General al lui Mihai Viteazul. 3) «O, mamă, dulce mamă, din negura de vreme...» — Părinții din părinți. 4) Soră mai mare — E de două ori! — Un «părinte» la arabi. 5) Se dă peste cap! — Apelativ mai puțin politicos — Obiect din «tăcîmul» celor foarte mici. 6) Bunică (reg.) — Era! — Șmecherul familiei. 7) O casă cu mamă, tată și copii — «Trist c-o pană mătur vatra, solitar...» (G. Bacovia). 8) Alt nume al zeiței Kali, soția lui Shiva — «Părinți» într-o a doua familie, școala. 9) Fiu al Dunării în Europa centrală — Prozator român dintre cele două războaie, autor al nuvelei «Întorcerea tatei din război». 10) «...maternă», operă a pedagogului, gînditor umanist ceh, J.A. Komenski (1592-1670), în care apare maxima «Grija principală a părinților va fi să îngrijească de sănătatea și vitalitatea copiilor lor» — Oraș în R.F. Germania. 11) A o zbughi ca din pușcă — Denumire purtată de către Ino (Mater), soția lui Athamas din mitologia romană. 12) Sînt — E un adevărat părinte pentru elevii săi.

Toma MICHINICI

Dicționar: ISA, ETO, RAT, UMA, INN.

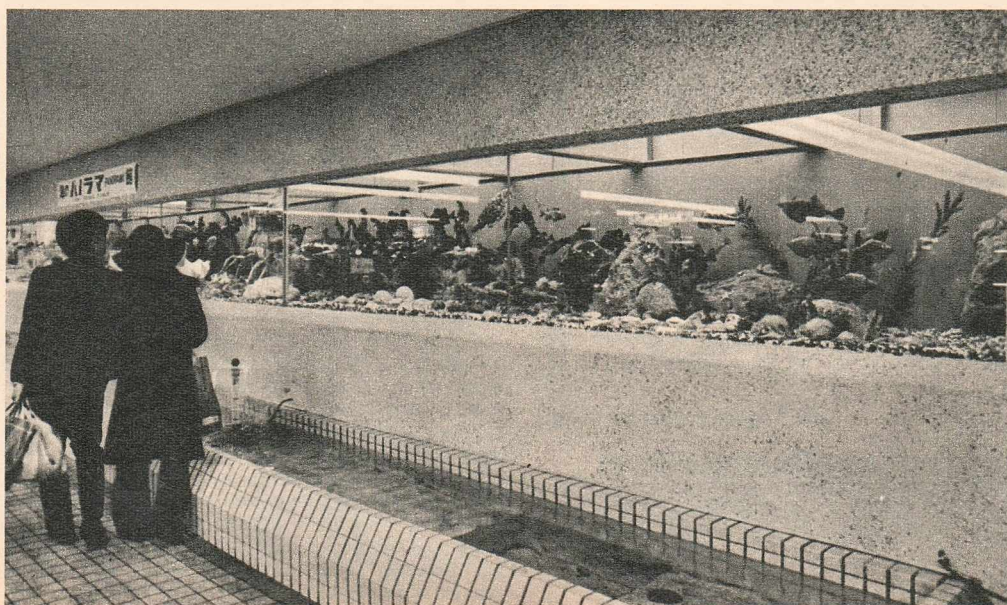

◀ kirov 1610— paris 1972

Capela Sfintul Nicolae a fost construită la Kirov, în Rusia centrală, în anul 1610. Recent, ea a fost demontată și reconstruită la Paris pe Champs Elysée, în cadrul unei expoziții sovietice de lemn sculptat.

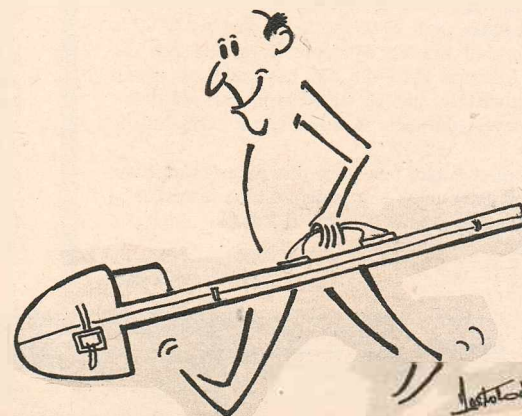
ca peștele pe uscat

Etimologia cuvîntului *acvariu* e simplă: *acva* (aqua) = apă. Ei bine, iată un acvariu fără... apă. E unicul din lume și a fost inaugurat în stația subterană a metroului din Tokyo. Are o lungime de 15 m și o înălțime de 1 m și este ornamentat extrem de minușios cu felurite roci, alge, scoici etc., între care «înoată» pești conservați și animale marine mumificate. Pasagerii metroului, pentru care acest acvariu a devenit cel mai popular punct de atracție din arcada subterană a magazinelor, pot admira, ore în șir, cele mai variate și mai ciudate specii de pești din toate mările și oceanele pămîntului.

Dezlegarea jocului «ÎN FAMILIE» apărut în numărul trecut

Orizontal: 1. STRAMOS — FIU. 2. EREDITATE — L. 3. MATURI — RUDE. 4. EDILI — MADAM. 5. NINA — DOTALA. 6. TATAISA — I. 7. AI — INSURA — A. 8. SOT — T — LEGAT. 9. INIMICI — EVA. 10. RAC — COCONAS. 11. ILAR — PASTRA.

Sapa-mapa....

Sorin POSTOLACHE

Fotografii de S. STEINER

tacole din care craiovenii nu cunosc decit primul. «Mă gândesc acum la două noi spectacole și apoi renunț. Unul, «Noaptea poetului», inchinat în întregime poeziei lui Macedonski. Celălalt va fi o temerară încercare de a cînta proză, de a pune pe muzică cele mai frumoase pagini din cronică veche românească. Apoi, gata». «De ce, Tudor Gheorghe, nu mai ai nimic de cîntat pe lumea asta? Ai terminat poezia? Te-ai isprăvit dumneata?» «Nu e

vorba de asta: pot să-ți dau pe loc alte trei idei de recitaluri. Nu am unde cînta. Nu am cui cînta». «Dar am văzut la recitalul dumitale foarte mulți tineri care te urmăreau fascinați și se lăsau transportați cu voluptate în zonele purității și sensibilității. Tineri care simțeau realmente poezia». «Nu am unde să mă întîlesc cu ei. Caut acum altă cale spre ei. Scriu. Teatru. Și poezie». Transcriu câteva din versurile sale:

«A fost să fiu
Nu sînt.
A fost să scriu
și cînt.
A fost să zbor
și stau.
O fi să mor?
Nu vreau!

S.F.

dans refuzul superficialității

● Baletele Chore-Studioului, înființat și condus de Alexandru Schneider, cu sprijinul curajos al directorului Operei timișorene, Nicolae Boboc, demonstrează fără echivoc nu criza dansului clasic, — inexistentă de fapt —, ci limitele acestuia. O trupă chiar bună de balet clasic — și noi, românii, ne-am dovedit deosebit de dotați pentru practicarea acestui gen de spectacol — nu va putea să aducă, în cel mai fericit caz, decît un plus de frumusețe unor librete și acțiuni melodramatice în care tot ce e viață, dramatism nu va putea fi tradus coregrafic decît prin același și același număr fix de mișcări, utilizate mai mult în funcție de efectul lor scenic decît de conținut: piruete, arabescuri, sărituri. Așadar, numai dansul academic, sistem închis, coerent și logic exclusiv în funcție de legea care-l guvernează, nu va putea fi un mijloc de exprimare a unor idei noi, a unui conținut de viață contemporan. E tocmai ceea ce demonstrează Chore-Studioul care, cu fiecare spectacol nou, cîștigă în libertatea expresiei corporale și-și lărgeste continuu aria de exprimare.

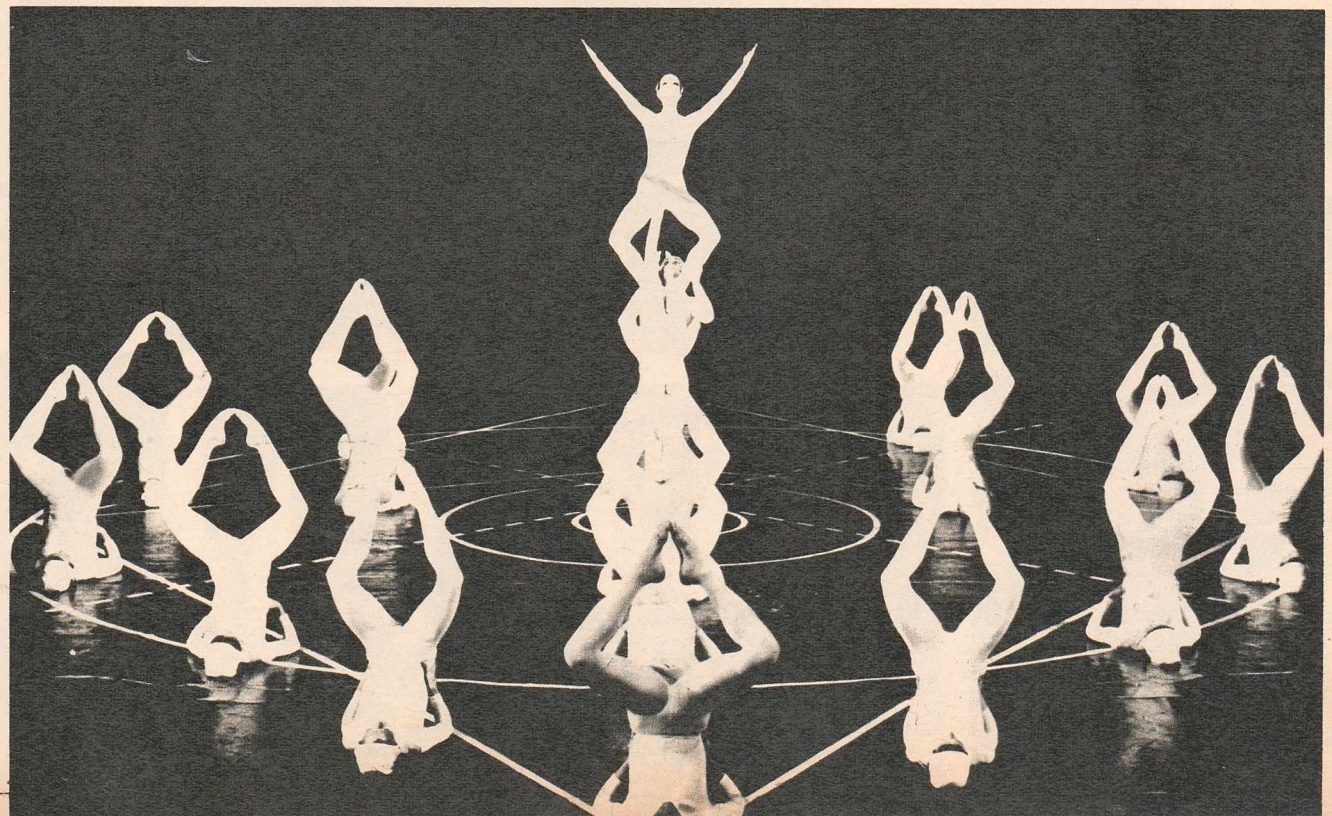
● Primele încercări de depășire ale canonului clasic, prin lărgirea gamei plastice a mișcărilor corpului uman, păstrîndu-se o anumită rigoare specifică neoclasicismului lui Serge Lifar, le găsim în primul balet, «Chore Patetica» pe muzica «Pateticii» lui Ceikovski. Cuplul Silvia Humăilă și Ioan Gîrba, apoi Alina Ilie și Gîrba sînt niște posibili Julieta și Romeo ai zilelor noastre și apar încadrați de dansatori în alb și negru: simboluri, reprezentări de gânduri și sentimente. Seducția «Lucașărului» eminescian se concretizează în «Vis cosmic» pe muzica poemului orchestral de Th. Grigoriu. Un flux sonor continuu, alternat cu vocaliza tenorului, alimentează o mișcare dansantă fluidă și transparentă, expresie a aspirației luciferice. Urmează, pe rînd, «Memento» după «Neterminata» lui Mahler în care Dorina Fleșeriu și Francisc Valkay ne propun, prin mijloace strict coregrafice, o medi-

tație asupra destinului uman, «Șase zile dintr-un an», imagine vizuală de rafinament a «micro-formei» weberniene cu variatele ei semnificații și, în sfîrșit, «Omagiu lui Brîncuși» în care concepția de abstractizare pînă la inefabil a dansului, stimulată de muzica lui Stroe și Olah, se crista-

lizează în forme coerente și logice, fără a exclude însă sugestia, într-o încercare — puțin riscantă — de a oferi o replică în mișcare multiplelor sensuri filozofice propuse de genialul sculptor în cele trei monumente de la Tîrgu Jiu.

● Odată cu «Interferențe abstracte», procesul de investigație tematică prin imagini coregrafice se amplifică pînă la aspirația de a reda învingerea neliniștilor care tind să invadeze o conștiință frămîntată. Himerale și Rațiunea victorioasă sînt personificate prin grupuri alternante de dansatori într-un continuu și fascinant pulsatoriu contrastant, admirabil realizat coregrafic prin mișcări de o autentică spiritualitate, ce se circum-

în «Omagiu lui Brîncuși», dansul turnat în forme sculpturale își propune sugestia inefabilelor sensuri brîncușiene.

scriu percutantelor imagini muzicale ale «Simfoniei concertante» de Frank Martin și decorului obsesiv cinetic datorat pictorului Zoltan Molnar. Baletul întreg e aici dans și numai dansul formează substanța sa, spre liniștirea angoasei celor care nu știu încă a diferenția în balet forma de conținut.

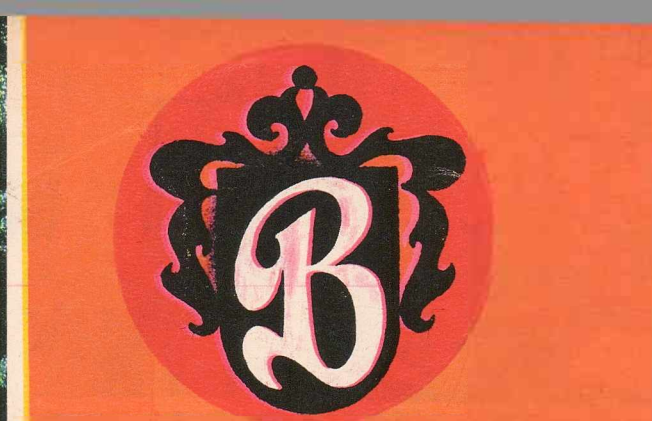
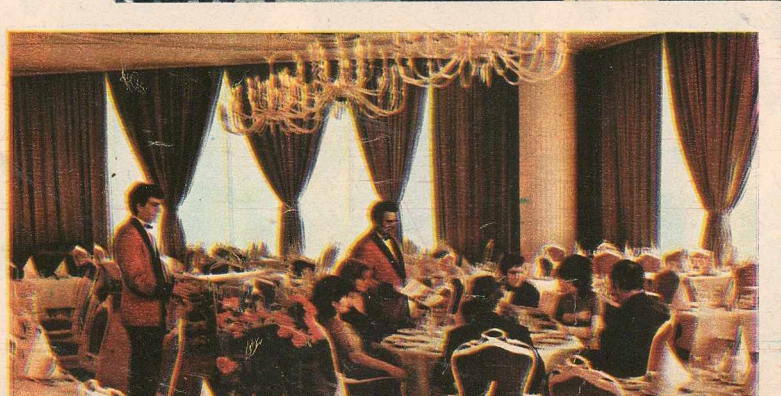
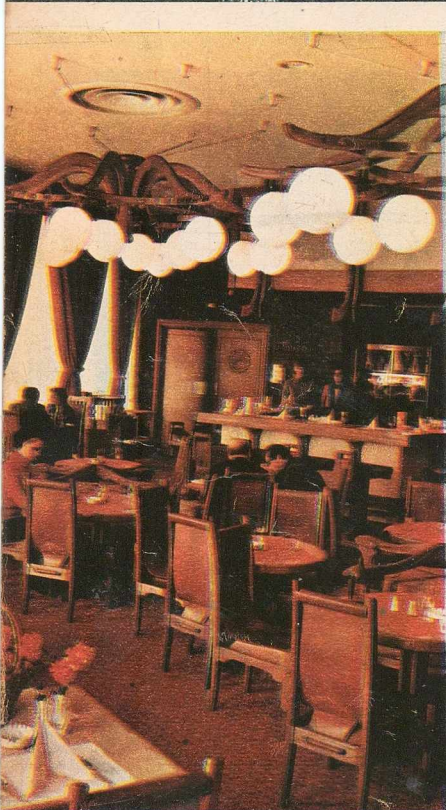
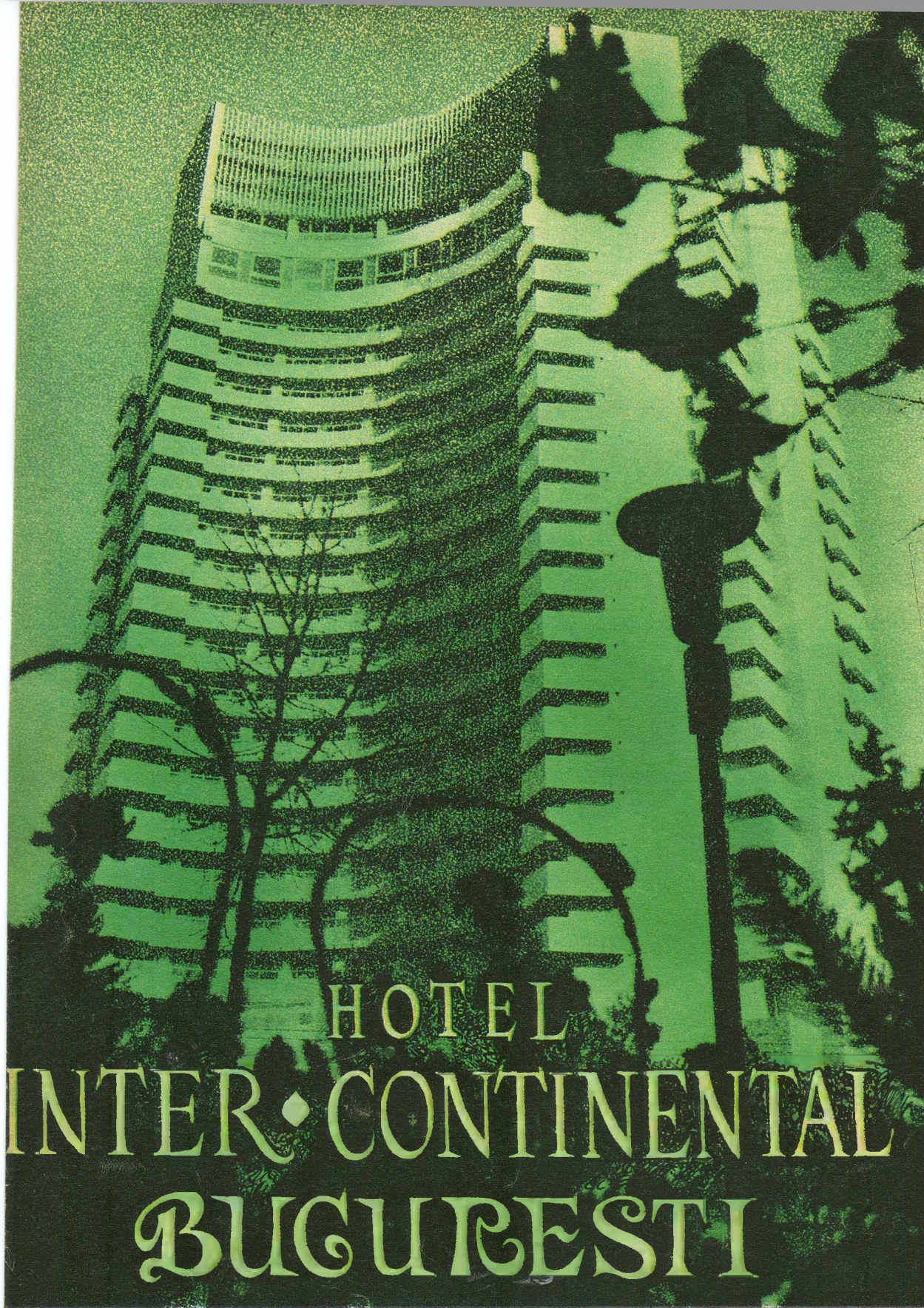
«Omagiu lui Țuculescu», pe muzica lui Doru Popovici, confirmă apoi orientarea lui Schneider spre încadrarea coregrafică a marilor impulsuri ale artei românești și înscrie poetică sa dansantă într-un spațiu spiritual de certă originalitate. Mai mult în joacă, un balet mai pe gustul publicului, «Carmen», spre a demonstra că și aici talentul și concepția pot eradică pantomima grandilocventă, repetarea obligatorie și neversimilă de piruete, entrecat-uri și jeté-uri. O Carmen-fetișcană, candidă și naiv provocatoare, și-a găsit în Aurora Paraschiv interpreta ideală.

● Baletomanii exclusiviști care au văzut la Timișoara, Cluj sau București creațiile lui Schneider îi pot reproșa poate imperfecțiunea clasică a unei mișcări sau alteia, atît la ansamblu cît și la soliști. Mai mult lucru la bară — pentru că antrenamentul rămîne tot cel clasic — cu un pedagog adecvat s-ar dovedi salutar pentru menajarea reținei din dosul binoculului unui baletoman. Tot așa i s-ar reproșa lui Schneider o anumită predilecție spre excesiva abstractizare, spre abuzul de informații ce riscă să rămînă nerecitate de ochiul spectatorului obișnuit cu «Seară Gershwin». Dar trebuie să-i recunoaștem lui Schneider și Chore-Studioului responsabilitatea artistică, refuzul superficialității și al anecdoticului, al jocului agreabil și gratuit, ambiția sa de a supune dansul ideii, de a promova metafora și simbolul, și de a implica sensuri filozofice într-un domeniu artistic în care mulți se străduiesc a ne convinge să vedem doar picioare frumoase.

Nicolae SPIRESCU

Dorina Fleșeriu și Francisc Valkay într-o partitură coregrafică de mare expresivitate din baletul «Interferențe abstracte», pe un decor cinetic de Zoltan Molnar.

HOTEL INTERCONTINENTAL BUCUREȘTI asigură CHEIA SUCCESULUI

în organizarea meselor festive familiale și oficiale, reuniunilor, conferințelor, simpoziunilor, congreselor, prezentărilor de modă și a altor manifestări festive similare (până la 400 participanți).

RESTAURANTUL MADRIGAL. Specialități culinare din bucătăria națională și internațională. Zilnic, dejun turistic: 40 lei.

O SEARĂ LA INTERCONTINENTAL — O AMINTIRE DE NEUITAT

În sălile de banchete RONDA, RAPSODIA, HORA, PICCOLO și INTIM se organizează la cererea dv. orice manifestare festivă, într-un cadru modern, plăcut și în condiții extrem de avantajoase. Împreună cu specialiștii noștri se pot alcătui meniuri variate cuprinzând:

aperitive

hora-d'oeuvres

preparate din pește

preparate din carne

fructe-brânzeturi

desert, vinuri alese

Prețul unui meniu: 149 lei

RESTAURANTUL BALADA. Amenajat în stil popular românesc. În fiecare seară program de muzică ușoară și dans, oferit de formația PERPETUUM MOBILE, condusă de Mihai Dumbravă.

Laboratorul de cofetărie, sub supravegherea maeștrilor Avrami Dumitru și Dumitru R. Ion, — laureați ai multor festivaluri gastronomice internaționale —, execută comenzi de înaltă calitate.

La mezanin, saloanele de coafură, frizerie și cosmetică vă oferă într-o elegantă ambianță serviciile unor specialiști care au ridicat profesia lor la rang de virtuozitate.

VARA — TOT TIMPUL ANULUI. La etajul 22 al hotelului, permanentă prospețime și bană dispoziție prin tot ce spiritul contemporan poate oferi: piscină cu apă curgătoare, saună finlandeză, sală de gimnastică dotată cu cele mai moderne aparate, serviciu de masaj, barul PANORAMIC și o terasă deschisă, cu o largă perspectivă asupra Capitalei.

Hotelul este dotat cu o modernă **INSTALAȚIE DE AER CONDIȚIONAT**, care îl face să fie o oază de răcoare în timpul caniculei estivale sau un plăcut refugiu în zilele friguroase.

SERVICIILE IREPROȘABILE HOTEL INTERCONTINENTAL BUCUREȘTI

Bd. Nicolae Bălcescu nr. 4

telefon: 13 70 40 - 14 04 00

Telex (011) 541 - 542 - 543 - 544